Roczny Rozkład Materiału

podstawa programowa

Plastyka • 36 tematów do zaplanowania

Dwa semestry • cele • działania • dowody uczenia się

Warianty dla klas IV–VI, VII–VIII i szkół ponadpodstawowych

Propozycja autorska do dostosowania do klasy, programu i kalendarza

Z odniesieniami do poprzedniej podstawy i podstawy z 2026 roku

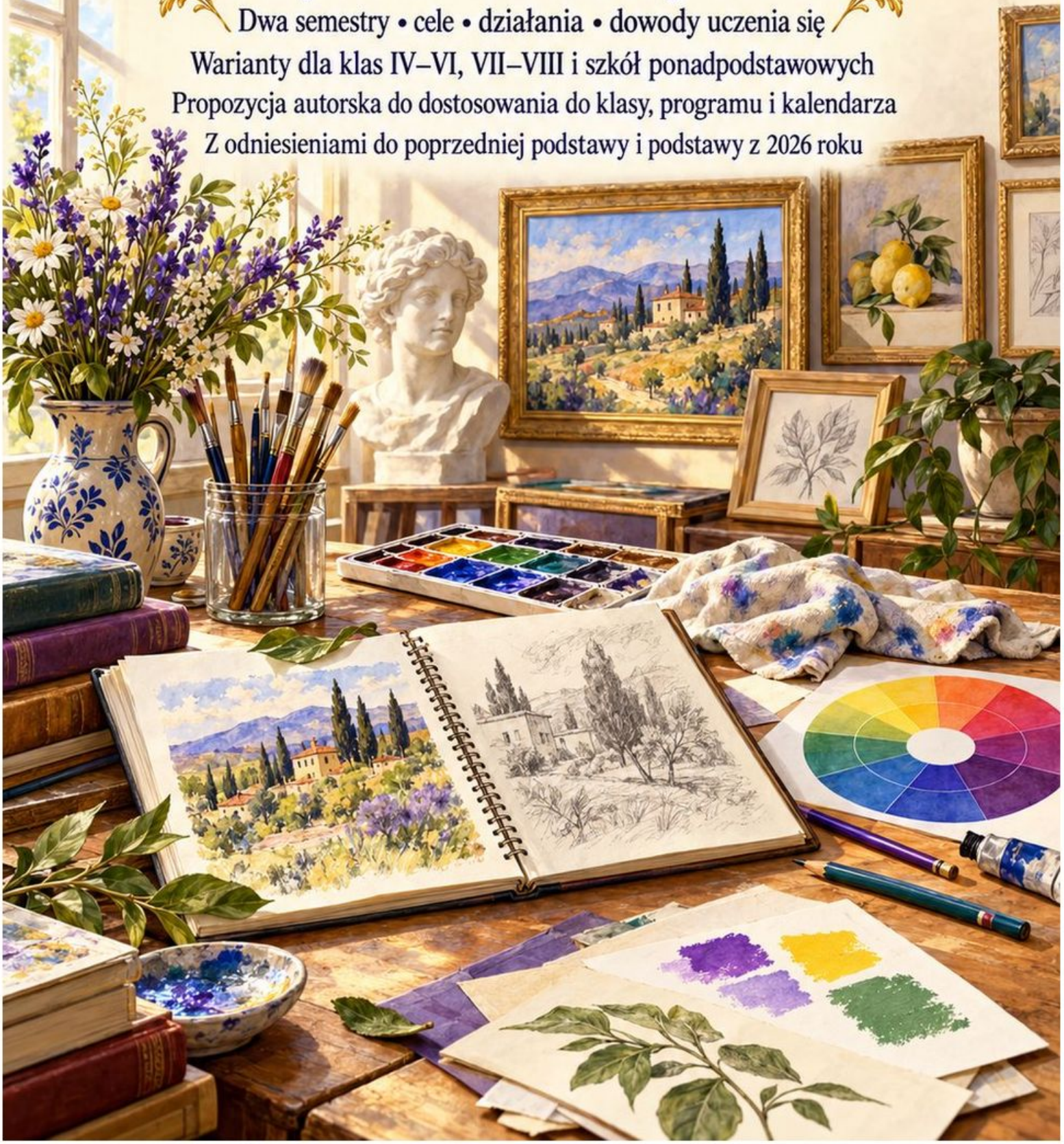

Jak ułożyć własny rok pracy

36 tematów to model wyboru, nie ustawowa liczba tygodni ani gotowy program dla każdej klasy.

1 Sprawdź podstawę i plan szkoły

W roku 2026/2027 nowa podstawa obejmuje klasę IV, a poprzednia klasy V–VIII. W następnych latach zmiana postępuje z rocznikami. [31001]

Oznaczenia poziomu opisują możliwą złożoność. W klasie VIII i szkole ponadpodstawowej wykorzystuj materiał uzupełniająco, według prowadzonych zajęć.

2 Rozpisz czas

Zestaw ma po 18 tematów w semestrze. Wpisz własne terminy, liczbę lekcji, wyjścia i rezerwy po rozpoznaniu kalendarza oraz potrzeb grupy.

Czasy 45 i 90 minut są orientacyjne. Dłuższe zadanie podziel na lekcje, uprość zakres albo połącz wybrane tematy; uwzględnij schnięcie i montaż.

3 Dobierz doświadczenia i materiały

Uzupełnij plan o wymagania i doświadczenia przewidziane dla swojej podstawy. Dobierz reprodukcje, dokumentację, nagrania i przybory przed lekcją.

4 Sprawdzaj i zmieniaj

Porównuj dowody uczenia się z celem. Dobieraj tempo, narzędzia i sposób odpowiedzi; uzgadniaj udział w prezentacji, ruchu i publikowaniu prac.

5 Czytaj odsyłacze

Kody w tygodniach pokazują możliwe powiązania, a nie pełną realizację przepisów. Objaśnienia i źródła znajdują się na stronach 39–40.

Tydzień 01

Jak odczytujemy obrazy?

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Oddzielisz obserwację od interpretacji i uzasadnisz odczyt obrazu.

Materiały: Reprodukcja z opisem, papier, ołówek; obraz przygotowuje nauczyciel.

Przebieg

1 Rozpoznanie: Przyjrzyjcie się obrazowi bez odczytywania podpisu. Nazwijcie trzy widoczne szczegóły i wskażcie ich położenie.

2 Działanie: Zaproponujcie interpretację wspartą jednym szczegółem. Oddzielcie przypuszczenie od informacji pewnej.

3 Rozwinięcie: Odczytajcie dokumentację dzieła. Sprawdźcie, co potwierdza, a czego nie rozstrzyga.

4 Podsumowanie: Zapiszcie poprawioną interpretację i zaznaczcie informację, której nadal brakuje.

Dowód uczenia się: Trzy obserwacje, interpretacja i wskazany dowód tworzą diagnozę wyjściową; nie oceniaj zgodności gustu.

Dostosuj poziom

IV–VI: wspólna lista widocznych elementów.

VII–VIII: dwie konkurencyjne interpretacje.

Ponadpodstawowa: porównanie z dokumentacją i granice wniosku.

Uwaga metodyczna: Nie zastępuj widocznego szczegółu samą oceną „ładny”.

Powiązania: poprzednia podstawa 1.5, 1.6 [31002]; podstawa 2026 3.5, 3.7 [31001].

Tydzień 02

Linia i gest

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.
Cel: Porównasz trzy sposoby prowadzenia linii i opiszesz ich działanie.
Materiały: Papier, ołówki i miękkie kredki; stabilny przedmiot do obserwacji.

Przebieg

1. **Rozpoznanie:** Obejrzyjcie przedmiot. Wskażcie kierunki jego brzegów i zaplanujcie trzy małe pola.

2. **Działanie:** Narysujcie ten sam motyw lekką linią, mocniejszym śladem oraz linią zmieniającą kierunek.

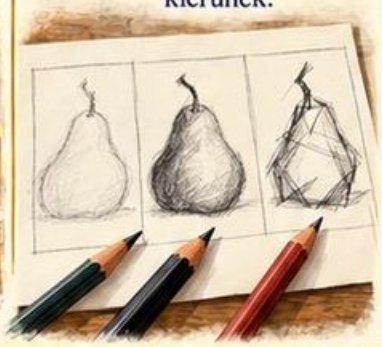

3. **Rozwinięcie:** Porównajcie nacisk, grubość i przebieg. Nazwijcie cechę, zanim przypiszecie jej nastrój.

4. **Podsumowanie:** Wybierzcie wersję odpowiadającą własnej intencji. Dodajcie krótkie uzasadnienie.

Dowód uczenia się: Trzy warianty i komentarz pokazują, która zmiana linii wpływa na odczyt motywu.

Dostosuj poziom

IV–VI: dwa wyraźnie różne ślady.

VII–VIII: porównanie przy zachowaniu tego samego motywu.

Ponadpodstawowa: świadome połączenie kilku rodzajów linii.

Uwaga metodyczna: Skos nie oznacza automatycznie tej samej emocji w każdym obrazie.

Powiązania: poprzednia podstawa I.5, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.5 [31001].

Tydzień 03

Plama i sylweta

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.
Cel: Utworzysz czytelną sylwetę i porównasz dwa rodzaje jej brzegu.
Materiały: Papier, pędzel, farba wodna, woda; roślinny motyw do obserwacji.

1 Rozpoznanie:

Rozpoznajcie zewnętrzny zarys motywu. Wybierzcie cechę potrzebną do rozpoznania bez detali wewnętrznych.

2 Działanie:

W pierwszym polu namalujcie plamę z kontrolowanym, ostrym brzegiem.

3 Rozwinięcie:

W drugim zastosujcie miejscowe rozmycie brzegu na zwilżonym papierze. Porównajcie wyniki po wyschnięciu.

4 Podsumowanie:

Sprawdźcie czytelność z dalszej odległości. Wskażcie fragment, który można poprawić.

Dowód uczenia się:

Dwie wersje tego samego motywu pozwalają wyjaśnić różnicę między obszarem plamy a jej granicą.

Dostosuj poziom

IV–VI: prosty liść i jeden fragment brzegu.

VII–VIII: porównanie figury z jasnym i ciemnym tłem.

Ponadpodstawowa: celowe zróżnicowanie krawędzi dla hierarchii.

Uwaga metodyczna: Nie dodawaj konturu tylko dlatego, że plama ma być rozpoznawalna.

Powiązania: poprzednia podstawa I.5, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 2.4 [31001].

Tydzień 04

Faktury wokół nas

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Porównasz cztery faktury i opiszesz sposób ich zarejestrowania.

Materiały: Cienki papier, kredka bez osłonki, ołówek; cztery czyste, stabilne i bezpieczne powierzchnie.

Przebieg

1 Rozpoznanie: Wybierzcie powierzchnie dopuszczone przez nauczyciela. Nie pocierajcie zabytków ani delikatnych obiektów.

2 Działanie: Przyłóżcie papier i pocierajcie bokiem kredki bez przesuwania kartki.

3 Rozwinięcie: Zestawcie cztery ślady, opisując gęstość, kierunek i regularność znaków.

4 Podsumowanie: Dodajcie własny rysunek jednej faktury. Oddzielcie ślad powierzchni od jej interpretacji.

Dowód uczenia się: Atlas czterech próbek zawiera nazwy powierzchni oraz porównanie dwóch widocznych cech.

Dostosuj poziom

IV–VI: próbki duże i łatwe do zestawienia.

VII–VIII: klasyfikacja według dwóch cech.

Ponadpodstawowa: wykorzystanie próbek w autorskiej kompozycji.

Uwaga metodyczna: Frotaż rejestruje wybrane nierówności; nie odtwarza wszystkich właściwości materiału.

Powiązania: poprzednia podstawa I.5, II.6 [31002]; podstawa 2026 1.2, 2.4 [31001].

Tydzień 05

Światło, cień i bryła

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Powiążesz jasne i ciemne partie bryły z ustalonym oświetleniem.

Materiały: Kula, sześcian, walec, lampa LED, papier i ołówek; stabilna aranżacja.

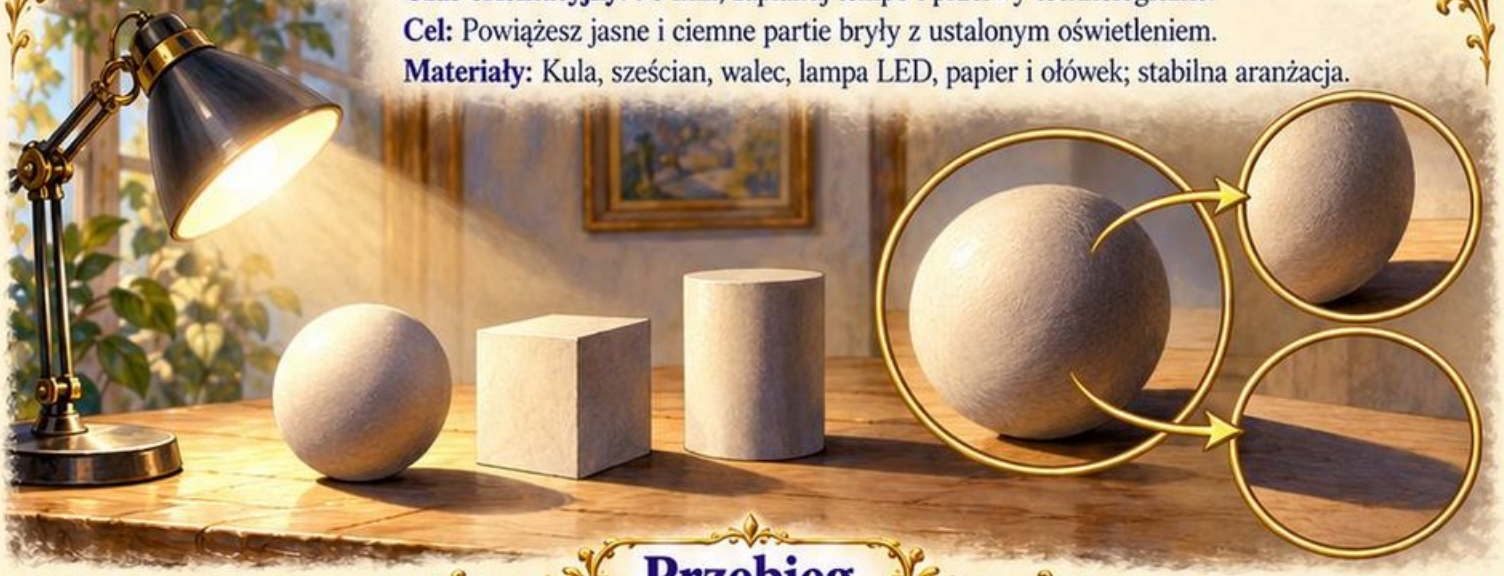

Przebieg

1. Rozpoznanie:
Ustawcie trzy bryły i jedną lampę z boku. Zaznaczcie na szkicu kierunek światła.

2. Działanie:
Wskażcie partie oświetlone, cień własny i cień rzucony na podłoże.

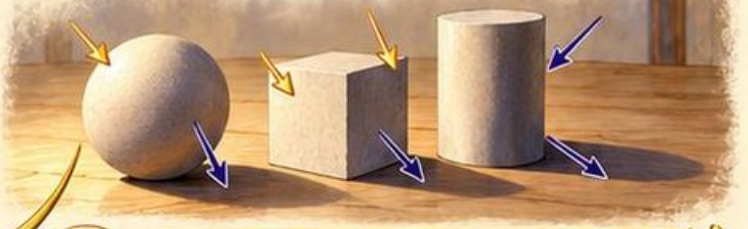

3. Rozwinięcie:
Zbudujcie walor od jasnych pól do ciemniejszych. Zachowajcie ustaloną pozycję lampy i przedmiotów.

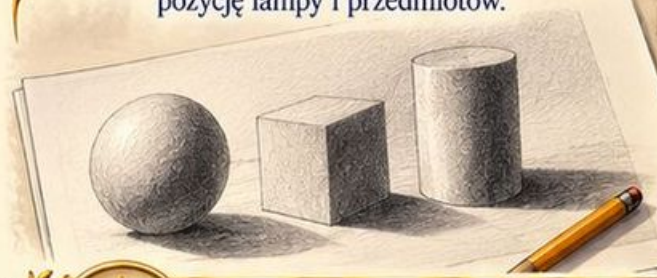

4. Podsumowanie:
Porównajcie rysunek z układem. Poprawcie jedną sprzeczność oświetlenia.

Dowód uczenia się: Studium pokazuje trzy bryły i wyjaśnia różnicę między zacienioną powierzchnią a cieniem na stole.

Dostosuj poziom

IV–VI:
jedna kula i trzy stopnie jasności.

VII–VIII:
trzy bryły pod wspólnym światłem.

Ponadpodstawowa:
analiza granic cienia i światła odbitego.

Uwaga metodyczna:
Nie rysuj cienia rzuconego w stronę źródła światła w tym prostym układzie.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.4, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.5 [31001].

Tydzień 06

Mieszanie barw

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zarejestrujesz wyniki mieszania farb w szkolnym modelu RYB.

Materiały: Czerwona, żółta i niebieska farba, pędzel, paleta, papier; małe porcje farb.

Przebieg

1. Rozpoznanie:

Nazwijcie model RYB i odróżnijcie go od mieszania świateł RGB.

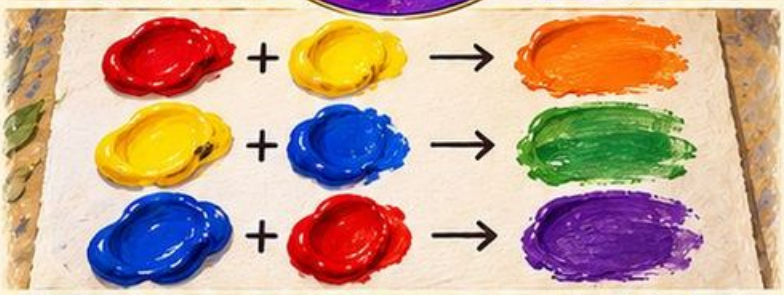

2. Działanie:

Zmieszajcie parami wybrane farby. Zapiszcie użyte kolory oraz przybliżone proporcje porcji.

3. Rozwinięcie:

Ułóżcie próbki w małe koło: trzy barwy wyjściowe i trzy uzyskane mieszaniny.

4. Podsumowanie:

Porównajcie wyniki po wyschnięciu. Wskażcie wpływ konkretnej farby i proporcji.

Dowód uczenia się:

Koło sześciu próbek i notatka o proporcjach dokumentują rzeczywisty wynik, nie idealny kolor z ekranu.

Dostosuj poziom

IV–VI: trzy mieszanki parami.

VII–VIII: dwa stosunki porcji dla jednej pary.

Ponadpodstawowa: porównanie pigmentów o różnych właściwościach.

Uwaga metodyczna: Trzy tubki nie dają wszystkich możliwych kolorów; oceniaj własne próbki.

Powiązania: poprzednia podstawa I.3, II.6 [31002]; podstawa 2026 1.3, 2.4 [31001].

Tydzień 07

Kontrasty i paleta

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Porównasz kontrast temperatury barw z różnicą jasności.

Materiały: Papier, farby lub kredki; ten sam prosty motyw w dwóch polach.

Przebieg

1. Rozpoznanie:
Wybierzcie motyw i zachowajcie jego zarys w obu wersjach.

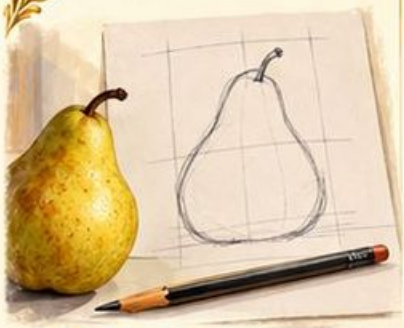

2. Działanie:
W pierwszej zestawcie barwy odczuwane jako cieplejsze i chłodniejsze w tej palecie.

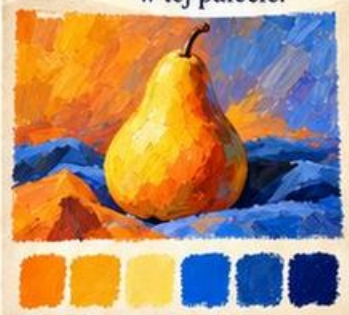

3. Rozwinięcie:
W drugiej zbudujcie wyraźny kontrast jasnego i ciemnego obszaru.

4. Podsumowanie:
Porównajcie punkt skupienia uwagi. Nazwijcie dominującą relację zamiast samych kolorów.

Dowód uczenia się: Para studiów z komentarzem wskazuje, czy uwagę organizuje temperatura, walor czy połączenie obu relacji.

Dostosuj poziom

IV–VI:
dwie ograniczone palety.

VII–VIII:
oddzielenie zmiany odcienia i jasności.

Ponadpodstawowa:
kontrolowana hierarchia kilku kontrastów.

Uwaga metodyczna:
Dwa różne odcienie mogą mieć podobną jasność i słabo oddzielać figurę od tła.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.3, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.3, 3.5 [31001].

Tydzień 08

Kompozycja i równowaga

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo ii przerwy technologiczne.

Cel: Zorganizujesz trzy formy wokół wybranego akcentu 1óez lustrzanej symetrii.

Materiały: Trzy papierowe kształty, podkład, klej; najpierw układanie bez przyklejania.

Przebieg

1 Rozpoznanie:
Wybierzcie jeden kształt jako akcent. Ułóżcie trzy formy w obrębie tego samego formatu.

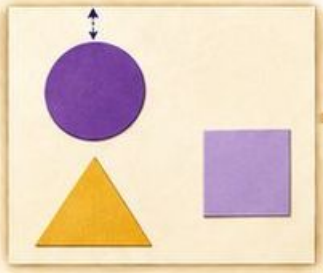

2 Działanie:
Zmieńcie położenie, wielkość albo jasność jednego elementu. Obejrzyjcie dwa warianty.

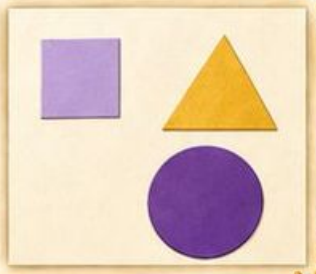

3 Rozwinięcie:
Wskażcie puste miejsca i odległości od krawędzi. Wybierzcie układ odpowiadający intencji.

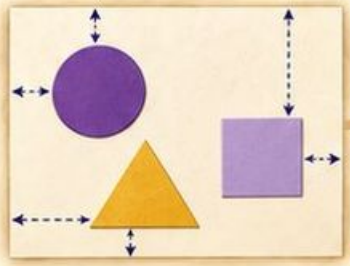

4 Podsumowanie:
Przyklejcie elementy i zaznaczcie proponowaną drogę spojrzenia. Uzasadnijcie akcent.

Dowód uczenia się: Kompozycja zawiera trzy formy, wyraźny akcent oraz komentarz o relacji z pustą przestrzenią.

Dostosuj poziom

IV–VI: przesuwanie gotowych kształtów.

VII–VIII: porównanie dwóch niesymetrycznych wariantów.

Ponadpodstawowa: wyjaśnienie równowagi bez mechanicznej równości stron.

Uwaga metodyczna:
Równowaga nie wymaga identycznej liczby elementów po obu stronach osi.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.2, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.4 [31001].

Tydzień 09

Rytm i wzór

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy
Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.
Cel: Zbudujesz wzór z rozpoznawalną jednostką i celowym odstępstwem.
Materiały: Papier, kredki, linijka; własny prosty motyw geometryczny.

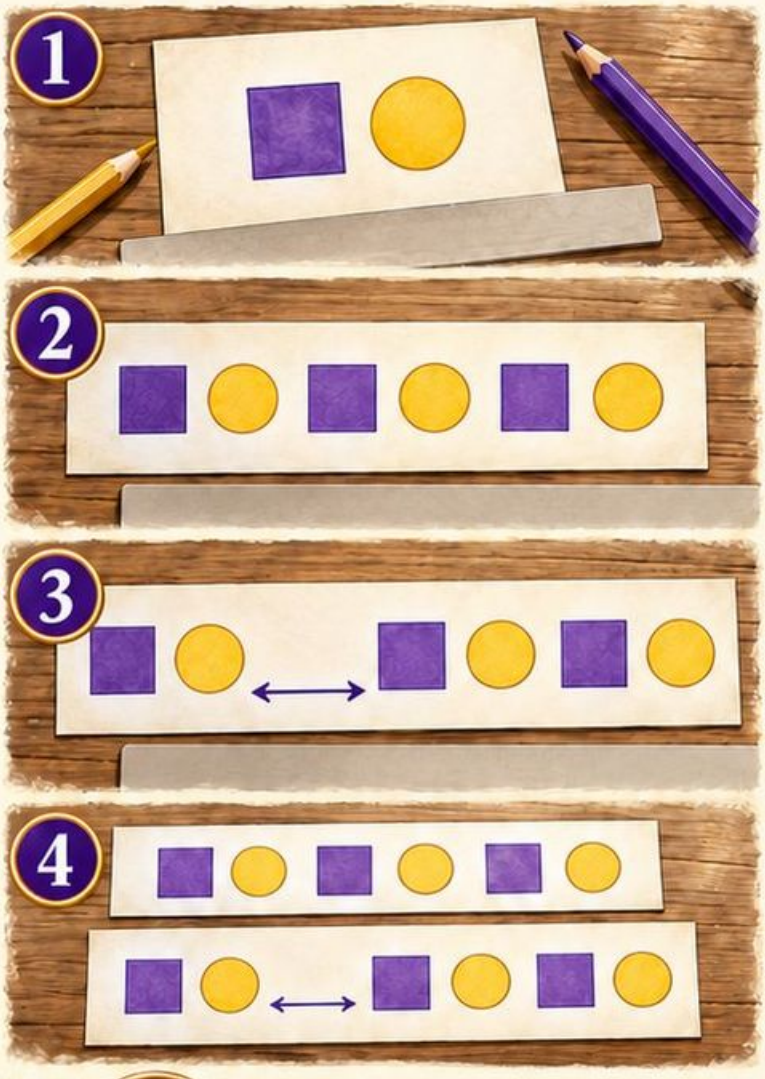

Przebieg

1. **Rozpoznanie:**
   Zaprojektujcie jednostkę; pojedynczy kształt albo małą grupę znaków.

2. **Działanie:**
   Powtórzcie ją w pasie ze stałymi odstępami. Wskażcie granice jednostki.

3. **Rozwinięcie:**
   W drugim pasie zmieńcie jedną zasadę, na przykład odstęp lub wielkość.

4. **Podsumowanie:**
   Porównajcie układy. Opiszcie regułę i miejsce celowego akcentu.

Dowód uczenia się: Dwa pasy pozwalają wskazać jednostkę, odstęp oraz konkretną zmianę reguły.

Dostosuj poziom

IV–VI:
prosta jednostka i stały odstęp.

VII–VIII:
jedna kontrolowana zmiana w drugim pasie.

Ponadpodstawowa:
akcent wynikający z celowego przerwania reguły.

Uwaga metodyczna:
Powtarzanie motywu nie wystarcza do opisu rytmu; sprawdź także odstępy.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.2, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.4 [31001].

Tydzień 10

Kadrowanie i fotografia

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Wyjaśnisz, jak kadr zmienia informację o tym samym motywie.

Materiały: Aparat lub papierowe ramki, przedmiot, papier; bez fotografowania osób bez uzgodnienia.

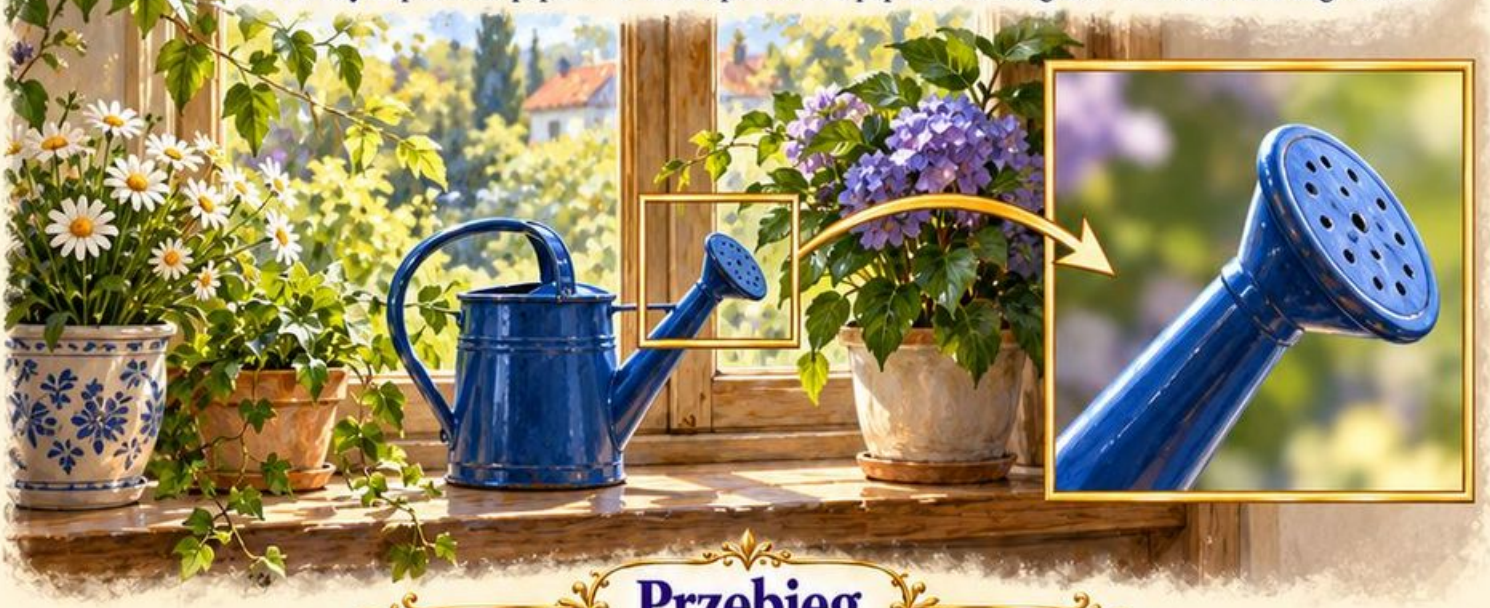

Przebieg

1. Rozpoznanie:
Ustawcie motyw w stabilnym miejscu. Wybierzcie dwa wyraźnie różne kadry.

2. Działanie:
Wykonajcie zdjęcia albo szkice: szeroki kontekst oraz fragment wybranego detalu.

3. Rozwinięcie:
Porównajcie informacje widoczne i pominięte. Oddzielcie zmianę kadru od zmiany samego obiektu.

4. Podsumowanie:
Dodajcie podpisy wyjaśniające decyzję. Sprawdźcie, czy podpis nie dopisuje niepotwierdzonej historii.

Dowód uczenia się: Para kadrów oraz komentarz wskazują jedną zachowaną i jedną pominiętą informację.

Dostosuj poziom

IV–VI:
kadrowanie papierową ramką.

VII–VIII:
porównanie szerokiego planu i detalu.

Ponadpodstawowa:
analiza wpływu kadru na interpretację sytuacji.

Uwaga metodyczna:
Zbliżenie może ukrywać kontekst; nie traktuj go jako pełnego obrazu sytuacji.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.6, II.6 [31002]; podstawa 2026 3.3, 3.5 [31001].

Tydzień 11

Głębia i nakładanie form

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zasugerujesz trzy plany przestrzeni przez nakładanie form i skalę.

Materiały: Kolorowy papier, nożyczki szkolne, klej; pejzaż wymyślony lub obserwowany.

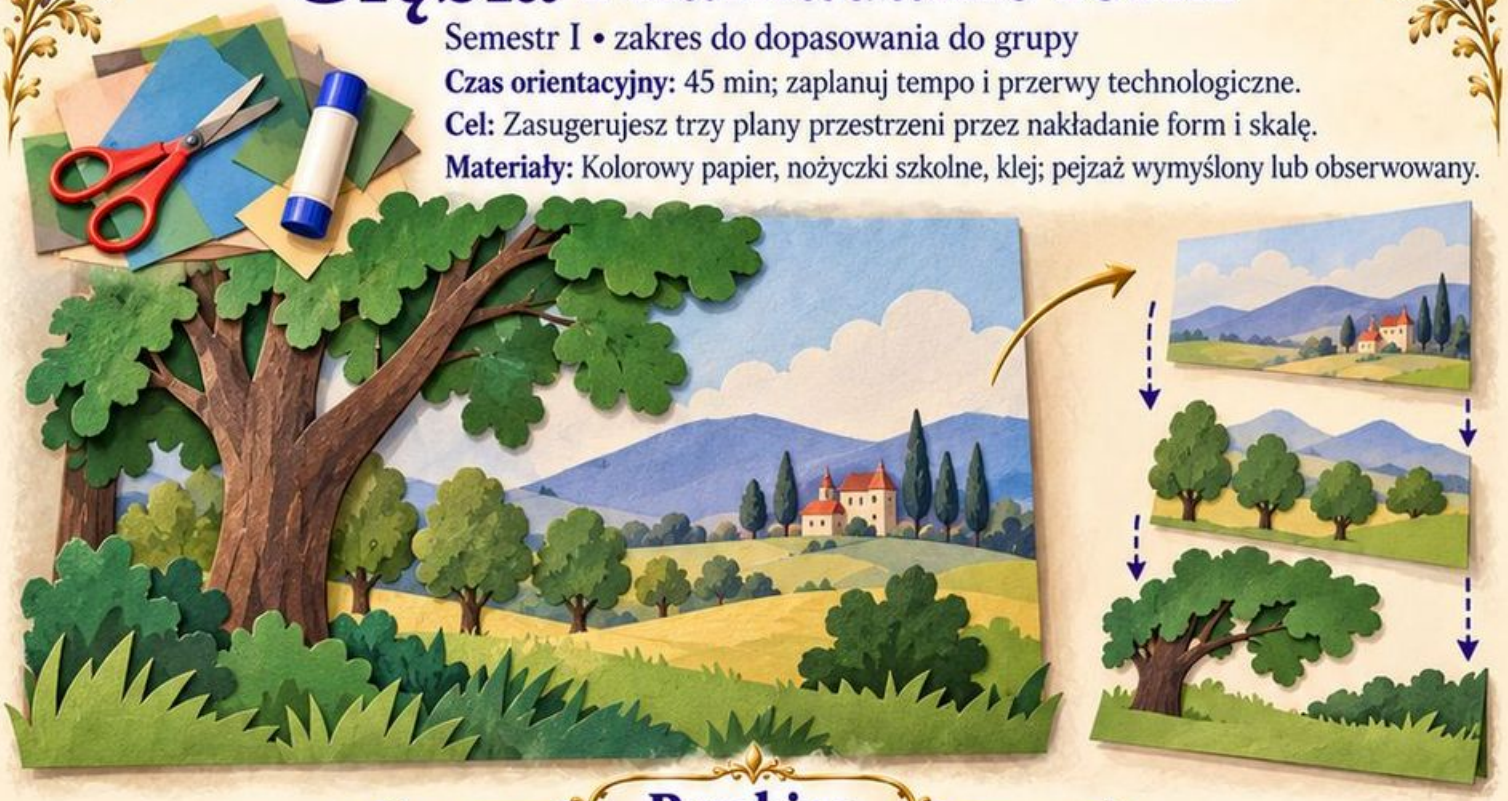

Przebieg

1 Rozpoznanie:
Zaplanujcie pierwszy plan, plan pośredni i tło. Wybierzcie wspólny motyw porównania.

2 Działanie:
Ułóżcie elementy tak, by bliższe częściowo zasłaniały dalsze.

3 Rozwinięcie:
Zróżnicujcie wielkość podobnych form. Sprawdźcie, czy ich położenie wspiera zamierzoną głębię.

4 Podsumowanie:
Przyklejcie kompozycję. Wskażcie dwa konkretne sygnały odległości.

Dowód uczenia się: Pejzaż warstwowy zawiera trzy czytelne plany i objaśnienie nakładania oraz skali.

Dostosuj poziom

IV–VI:
trzy duże warstwy papieru.

VII–VIII:
kilka relacji zasłaniania w każdym planie.

Ponadpodstawowa:
porównanie głębi z celowym spłaszczeniem układu.

Uwaga metodyczna:
Mały rozmiar nie zawsze oznacza oddalenie; porównuj podobne obiekty w kontekście.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.4, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.5 [31001].

Tydzień 12

Perspektywa jednopunktowa

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zbudujesz prosty widok wnętrza z jednym punktem zbiegu.

Materiały: Papier, ołówek, linijka; przykładowy schemat przygotowany przez nauczyciela.

Przebieg

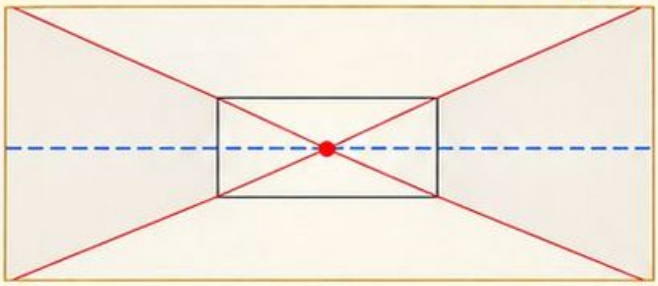

1. Rozpoznanie:

Wyznaczcie poziom oczu i punkt zbiegu dla krawędzi biegnących w głąb prostego wnętrza.

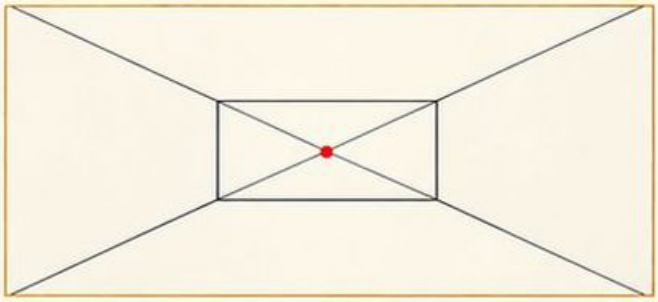

2. Działanie:

Narysujcie tylną ścianę; przez jej narożniki i punkt zbiegu poprowadźcie proste, przedłużając je ku brzegom kartki.

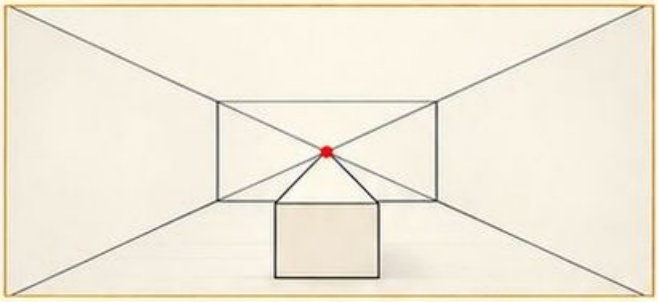

3. Rozwinięcie:

Dodajcie podłogę, ściany i jeden prosty przedmiot. Sprawdźcie kierunki odpowiadających sobie krawędzi.

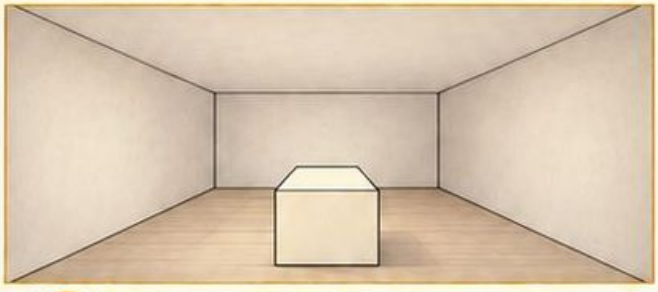

4. Podsumowanie:

Osłabcie linie pomocnicze. Wskażcie jedną poprawioną relację przestrzenną.

Dowód uczenia się: Rysunek zawiera zgodne kierunki głębi oraz obiekt osadzony w przestrzeni bez przypadkowych zbiegów.

Dostosuj poziom

IV–VI: prosty schemat korytarza z prowadzeniem.

VII–VIII: samodzielne dodanie przedmiotu.

Ponadpodstawowa: porównanie punktu widzenia i wysokości horyzontu.

Uwaga metodyczna: Nie kieruj do jednego punktu wszystkich pionów i krawędzi równoległych do obrazu.

Powiązania: poprzednia podstawa I.4, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.5 [31001].

Tydzień 13

Rysunek z obserwacji

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Skorygujesz jedną proporcję na podstawie obserwacji przedmiotu.

Materiały: Stabilny przedmiot, papier, ołówek; stałe miejsce obserwacji.

Przebieg

1. Rozpoznanie:

Obejrzyjcie przedmiot z jednego punktu. Porównajcie całkowitą wysokość z szerokością.

2. Działanie:

Zaznaczcie lekko główne kierunki i skrajne punkty. Dopiero potem dodajcie kontur.

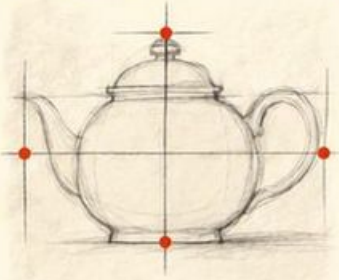

3. Rozwinięcie:

Sprawdźcie jedną relację części do całości. Poprawcie szkic bez ścierania całego rysunku.

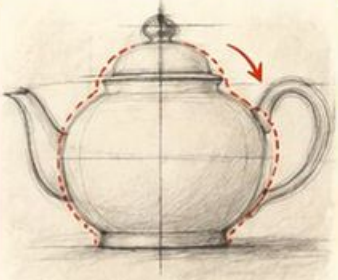

4. Podsumowanie:

Zapiszcie, co zmieniliście i jaka obserwacja uzasadnia poprawkę.

Dowód uczenia się: Szkic przed korektą i po niej pokazuje konkretną zmianę proporcji, nie tylko dokładniejsze cieniowanie.

Dostosuj poziom

IV–VI: prosty przedmiot o wyraźnym zarysie.

VII–VIII: pomiar względny trzech odcinków.

Ponadpodstawowa: porównanie proporcji przy zmianie punktu widzenia.

Uwaga metodyczna: Nie łącz w jednym studium widoków obserwowanych z różnych miejsc.

Powiązania: poprzednia podstawa II.1, I.2 [31002]; podstawa 2026 1.5, 1.2 [31001].

Tydzień 14

Portret i tożsamość

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Połączysz studium własnej twarzy lub dłoni z dobrowolnie wybranym elementem znaczącym.

Materiały: Lusterko lub własne zdjęcie, papier, ołówek; udostępnianie wizerunku pozostaje dobrowolne.

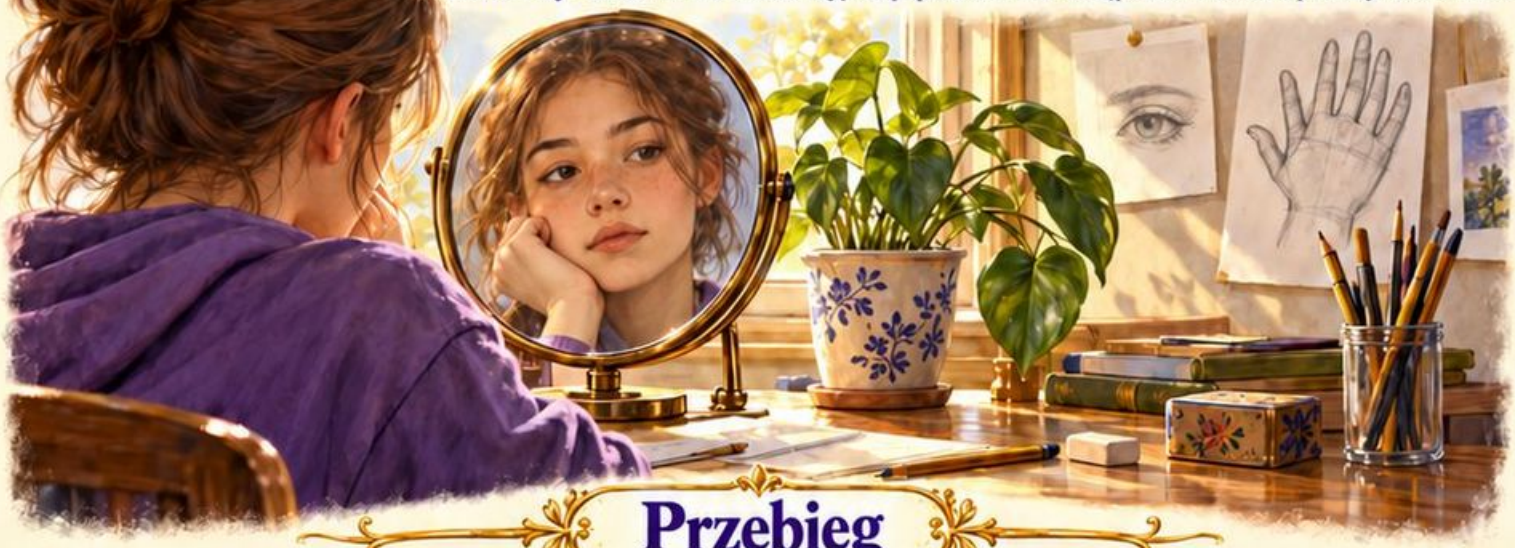

Przebieg

1. Rozpoznanie:
Wybierzcie widok twarzy albo dłoni jako wariant bez autoportretu. Zaznaczcie ogólne proporcje.

2. Działanie:
Naszkicujcie główne relacje, porównując odległości. Nie narzucajcie jednego schematu wszystkim twarzom.

3. Rozwinięcie:
Dodajcie wybrany przedmiot lub znak związany z własną intencją. Można też pozostać przy studium obserwacyjnym.

4. Podsumowanie:
Wyjaśnijcie jedną decyzję formalną i ewentualne znaczenie motywu, bez obowiązku ujawniania prywatnych doświadczeń.

Dowód uczenia się: Praca i komentarz odróżniają relację obserwowaną od umownego znaczenia dodanego elementu.

Dostosuj poziom

IV–VI: proporcje kilku dużych części.

VII–VIII: relacja kadru i gestu.

Ponadpodstawowa: świadoma interpretacja tożsamości bez przymusu zwierzeń.

Uwaga metodyczna: Symbol osobisty wymaga wyjaśnienia autora; nie odczytuj osobowości z wyglądu.

Powiązania: poprzednia podstawa I.6, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.1, 1.5 [31001].

Tydzień 15

Martwa natura

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy
Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.
Cel: Powiążesz proporcje, nakładanie i cień w studium trzech przedmiotów.
Materiały: Trzy stabilne przedmioty, boczne światło, papier, ołówek; wspólne nieruchome ustawienie.

1 **Rozpoznanie:**
Ustawcie przedmioty na stole. Wybierzcie kadr i zauważcie miejsca zasłaniania.

2 **Działanie:**
Zaznaczcie całą grupę oraz wzajemne proporcje. Porównajcie szerokość odstępów między rzeczami.

3 **Rozwinięcie:**
Dodajcie najważniejsze różnice jasności i cienie zgodne z oświetleniem.

4 **Podsumowanie:**
Wskażcie dwa rozwiązania budujące przestrzeń. Skorygujcie jedną sprzeczność.

Dowód uczenia się: Martwa natura zawiera trzy przedmioty i komentarz o dwóch konkretnych relacjach formalnych.

Dostosuj poziom

IV–VI:
duże uproszczone formy bez drobnych detali.

VII–VIII:
odstępy i częściowe zasłanianie.

Ponadpodstawowa:
różnicowanie krawędzi oraz hierarchii walorowej.

Uwaga metodyczna:
Nie rysuj oddzielnie każdego przedmiotu bez sprawdzenia jego relacji z pozostałymi.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.2, I.4, I.6 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.5 [31001].

Tydzień 16

Pejzaż i środowisko

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.
Cel: Wybierzesz punkt skupienia uwagi w pejzażu lokalnego otoczenia.
Materiały: Papier, kredki lub farby; obserwacja z okna albo zdjęcie przygotowane przez nauczyciela.

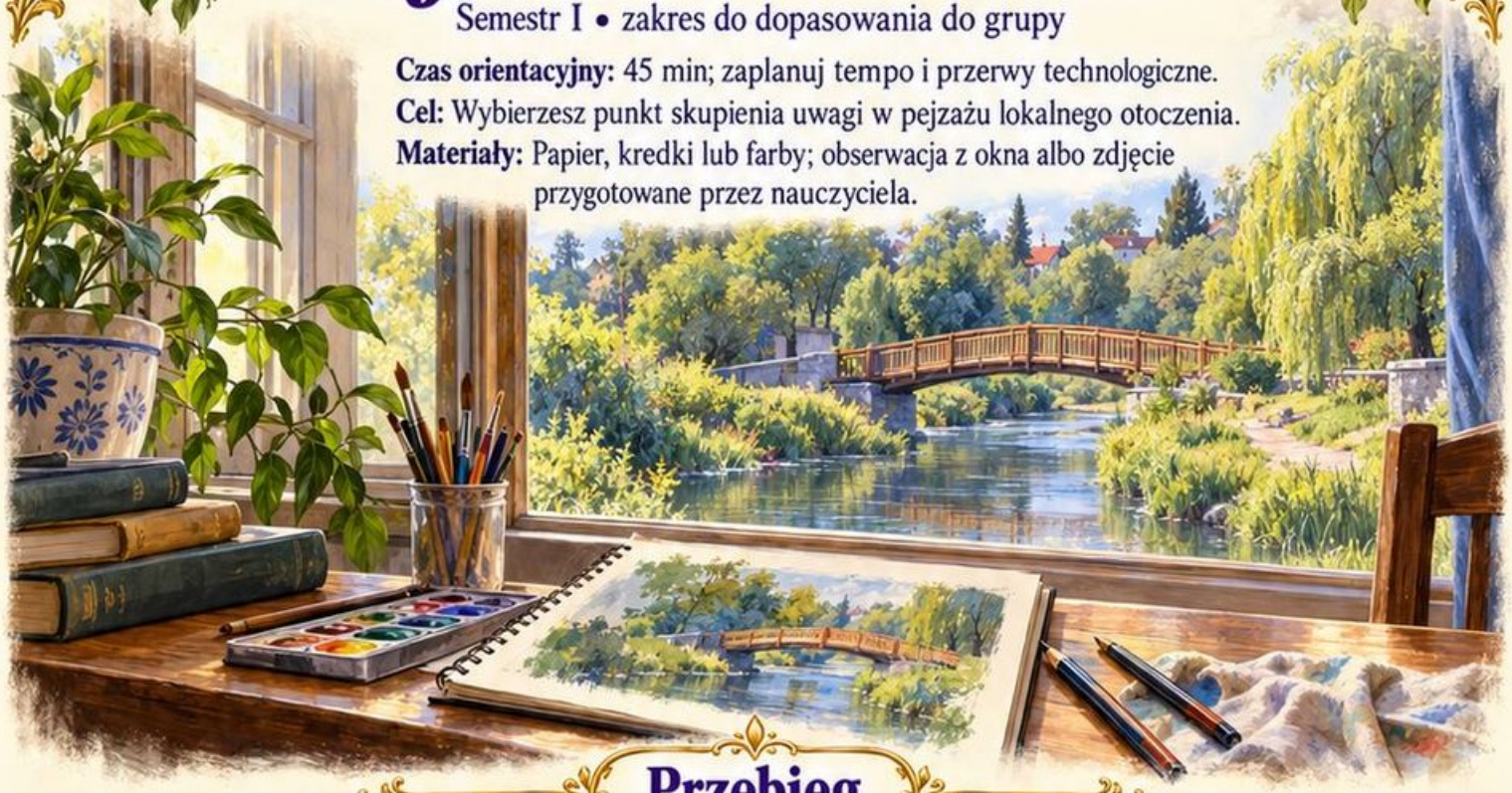

Przebieg

1. Rozpoznanie: Wybierzcie fragment otoczenia i jeden motyw przewodni. Ustalcie granice kadru.

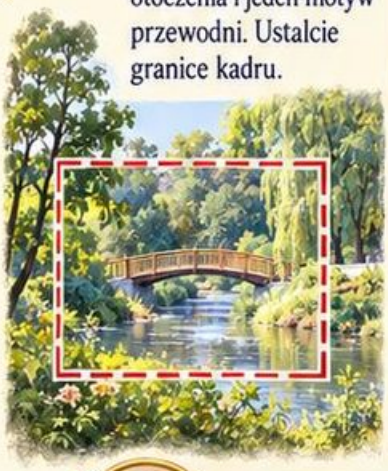

2. Działanie: Rozmieśćcie główne masy przestrzeni. Ograniczcie paletę i zaplanujcie relacje jasności.

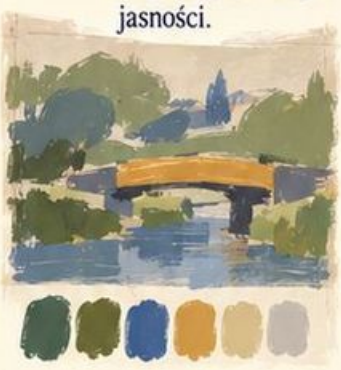

3. Rozwinięcie: Wzmocnijcie wybrany punkt skupienia uwagi. Porównajcie go z resztą obrazu.

4. Podsumowanie: Uzasadnijcie paletę oraz pominięcie jednego szczegółu. Obejrzyjcie pracę z oddalenia.

Dowód uczenia się: Pejzaż i notatka wskazują, które zestawienie barw lub walorów organizuje uwagę.

Dostosuj poziom

IV–VI: trzy duże obszary i wybrany akcent.

VII–VIII: porównanie dwóch ograniczonych palet.

Ponadpodstawowa: świadoma relacja atmosfery, przestrzeni i hierarchii.

Uwaga metodyczna: Nie utożsamiaj nastroju z jednym kolorem bez sprawdzenia całego układu.

Powiązania: poprzednia podstawa I.3, I.6, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.5 [31001].

Tydzień 17

Ilustracja narracyjna

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Opowiesz zdarzenie w trzech obrazach zachowujących ciągłość motywu.

Materiały: Papier podzielony na trzy pola, ołówek i kredki; krótka fikcyjna sytuacja.

Przebieg

1 Rozpoznanie:
Ustalcie zdarzenie: stan początkowy, zmianę i skutek. Wybierzcie jeden powracający motyw.

2 Działanie:
Naszkicujcie trzy kadry. Zachowajcie cechy potrzebne do rozpoznania motywu.

3 Rozwinięcie:
Zmieniajcie plan i położenie tak, by wspierały następstwo zdarzeń. Unikajcie nadmiaru podpisów.

4 Podsumowanie:
Dajcie sekwencję drugiej osobie do odczytania. Poprawcie moment, którego nie zrozumiała.

Dowód uczenia się: Trzy obrazy i zapis jednej poprawki pokazują czytelną zmianę między początkiem a finałem.

Dostosuj poziom

IV–VI:
jedno zdarzenie i stały punkt widzenia.

VII–VIII:
zmiana planu przy zachowaniu ciągłości.

Ponadpodstawowa:
celowe pominięcie i świadoma praca z czasem.

Uwaga metodyczna:
Trzy niezwiązane ilustracje nie tworzą jeszcze ciągu zdarzeń.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.6, II.4 [31002]; podstawa 2026 1.2, 1.4 [31001].

Tydzień 18

Przegląd prac z pierwszego półrocza

Semestr I • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Wskażesz udokumentowaną zmianę umiejętności i następny cel pracy.

Materiały: Dwie własne prace z pierwszego półrocza, daty, notatki z prób i papier.

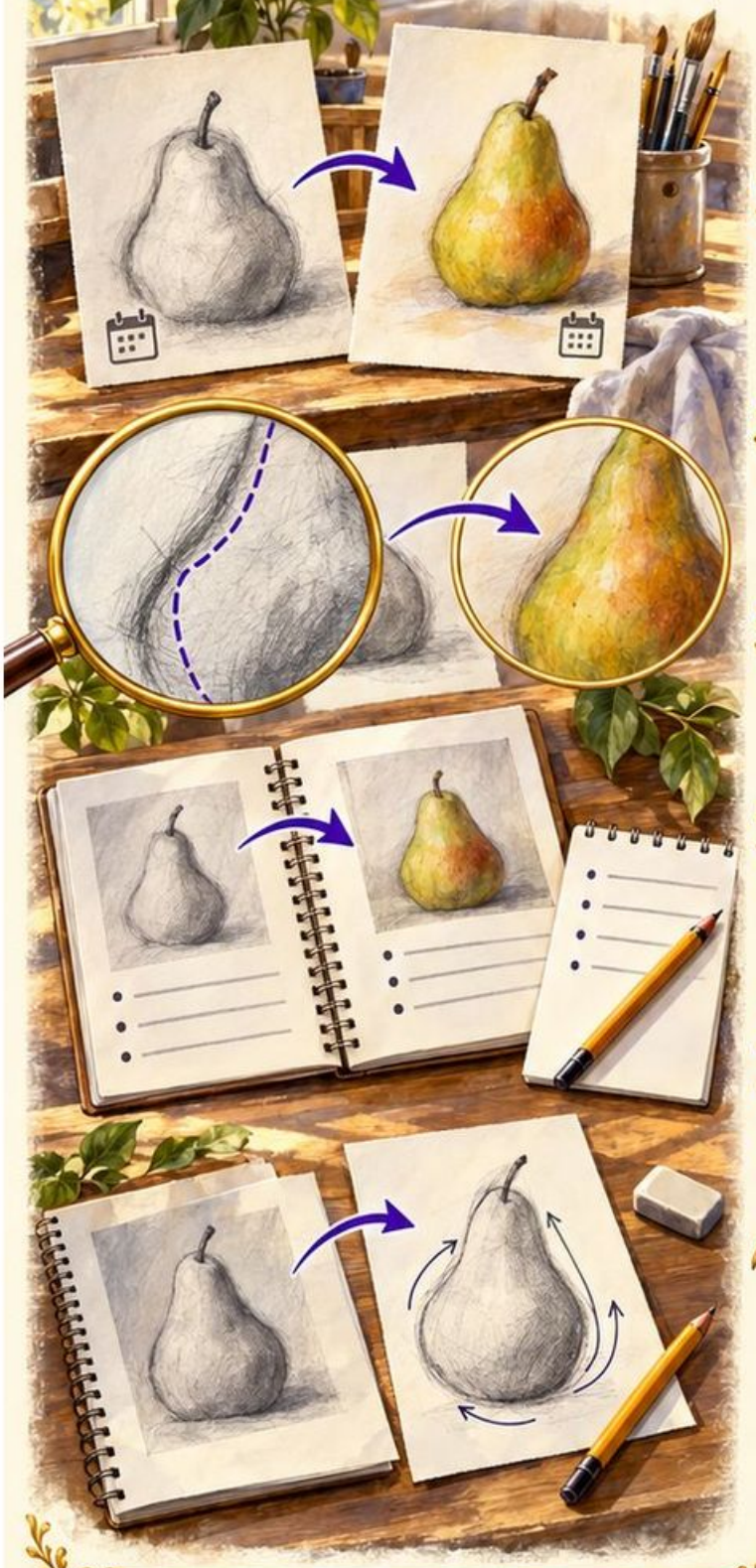

Przebieg

1. **Rozpoznanie:**
   Wybierzcie dwie prace pozwalające porównać tę samą umiejętność. Nie kierujcie się wyłącznie atrakcyjnością efektu.
2. **Działanie:**
   Wskażcie po jednym widocznym przykładzie z każdej pracy. Zapiszcie, co się zmieniło.
3. **Rozwinięcie:**
   Dodajcie ograniczenie porównania, na przykład inne narzędzie lub czas wykonania.
4. **Podsumowanie:**
   Ustalcie jedno następne ćwiczenie i kryterium sprawdzenia. Zachowajcie wcześniejsze wersje.

Dowód uczenia się:
Portfolio zawiera dwie datowane prace, dowód zmiany oraz wykonalny kolejny krok.

Dostosuj poziom

IV–VI: wskazanie konkretnego fragmentu.

VII–VIII: oddzielenie postępu od zmiany materiału.

Ponadpodstawowa: samodzielna argumentacja i kryterium następnej próby.

Uwaga metodyczna:
Sam upływ czasu nie dowodzi postępu; pokaż zmianę sposobu działania.

Powiązania:
poprzednia podstawa II.1 [31002]; podstawa 2026 3.8, 3.9 [31001].

Tydzień 19

Matryca i odbitka

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Porównasz szkolną matrycę z odbitką i przewidzisz odwrócenie obrazu.

Materiały: Miękka płytka do tłoczenia bez cięcia, tępe narzędzie, farba wodna do druku, wałek, papier.

Przebieg

1. Rozpoznanie:

Zaprojektujcie prosty niesymetryczny motyw. Ustalcie, które powierzchnie przyjmą farbę.

2. Działanie:

Wytłoczcie zagłębienia tępym narzędziem. Nałóżcie cienką warstwę farby na wypukłą powierzchnię.

3. Rozwinięcie:

Przyłóżcie papier i równomiernie dociśnijcie. Zdejmijcie arkusz, nie przesuwając go na boki.

4. Podsumowanie:

Porównajcie matrycę z odbitką. Wskażcie odwrócenie i jedną przyczynę różnicy pokrycia.

Dowód uczenia się: Para matryca–odbitka pozwala rozpoznać obszary drukujące oraz kierunek odwrócenia.

Dostosuj poziom

IV–VI: duże formy bez liter.

VII–VIII: przewidywanie asymetrii w odbitce.

Ponadpodstawowa: kontrola nacisku i ilości farby w kolejnej próbie.

Uwaga metodyczna: Nie dokładaj grubej warstwy farby, aby ukryć niedokładny docisk; sprawdź jedną przyczynę naraz.

Powiązania: poprzednia podstawa II.6 [31002]; podstawa 2026 2.1, 2.2 [31001].

Tydzień 20

Monotypia i eksperyment

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zarejestrujesz, jak dodawanie lub zdejmowanie farby wpływa na monotypię.

Materiały: Gładka nietłukąca płytka, farba wodna do druku, wałek, patyczek z miękką końcówką, papier.

Przebieg

1 Rozpoznanie:
Rozprowadźcie cienką warstwę farby na płytce. Wybierzcie prosty motyw i zaplanujcie jasne miejsca.

2 Działanie:
Zdejmijcie wybrane ślady miękkim narzędziem albo dodajcie farbę; nazwijcie zastosowaną operację.

3 Rozwinięcie:
Przenieście obraz przez docisk papieru. Zachowajcie płytkę do porównania.

4 Podsumowanie:
Zapiszcie, które działanie dało widoczny efekt. Ewentualną drugą odbitkę oznaczcie jako kolejną próbę.

Dowód uczenia się: Odbitka i zapis operacji wyjaśniają pochodzenie konkretnego śladu oraz odwrócenie obrazu.

Dostosuj poziom

IV–VI: zdejmowanie jednego szerokiego śladu.

VII–VIII: porównanie dodawania i odejmowania farby.

Ponadpodstawowa: analiza różnicy między pierwszą a resztkową odbitką.

Uwaga metodyczna:
Kolejna odbitka z pozostałości farby nie musi powtarzać nasycenia pierwszej.

Powiązania:
poprzednia podstawa II.6 [31002]; podstawa 2026 2.1, 2.4 [31001].

Tydzień 21

Kolaż i przekaz

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zbudujesz przekaz wynikający z relacji wybranych fragmentów.

Materiały: Własne rysunki, kolorowy papier, materiały dopuszczone do użycia, nożyczki szkolne i klej.

Przebieg

1. **Rozpoznanie:** Ustalcie krótką intencję przekazu. Wybierzcie fragmenty o różnej skali lub fakturze.
2. **Działanie:** Ułóżcie elementy bez klejenia. Zbudujcie hierarchię i sprawdźcie relację między sąsiadującymi obrazami.
3. **Rozwinięcie:** Pokażcie układ drugiej osobie. Zapytajcie, jaki związek dostrzega między fragmentami.
4. **Podsumowanie:** Poprawcie jedną relację, przyklejcie elementy i zapiszcie pochodzenie wykorzystanych materiałów.

Dowód uczenia się: Kolaż i komentarz wyjaśniają, jak połączenie fragmentów zmienia ich odczyt.

Dostosuj poziom

IV–VI: trzy własne fragmenty papierowe.

VII–VIII: świadome zestawienie różnych skal.

Ponadpodstawowa: porównanie interpretacji i dokumentacja źródeł.

Uwaga metodyczna: Samo nagromadzenie wycinków nie zastępuje relacji wspierającej wybrany przekaz.

Powiązania: poprzednia podstawa II.4, II.6 [31002]; podstawa 2026 2.3, 1.4 [31001].

Tydzień 22

Rzeźba i relief

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Porównasz bryłę z reliefem przez zmianę wysokości i dostępnych widoków.

Materiały: Masa plastyczna, podkład, tępe narzędzie; przykłady bryły i reliefu przygotowuje nauczyciel. Pracuj zgodnie z instrukcją, bez suchego pyłu.

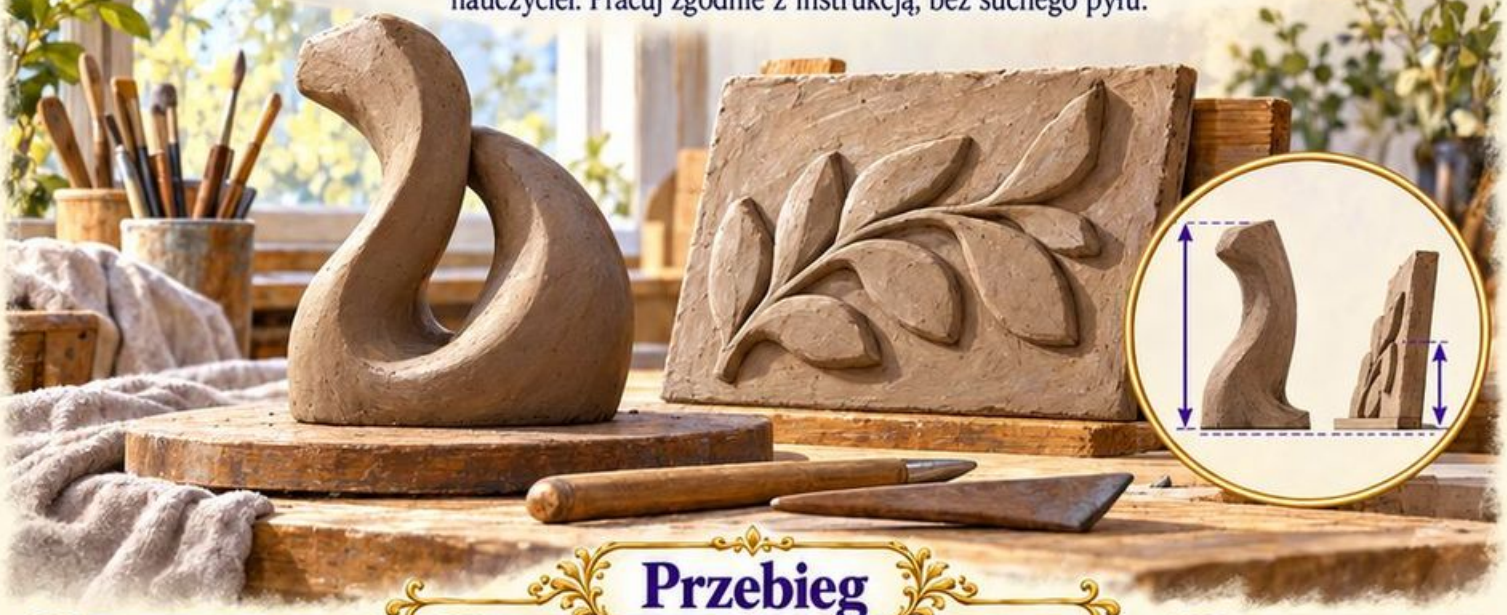

Przebieg

1. Rozpoznanie:
Porównajcie formę wolnostojącą i relief związany z podłożem. Nazwijcie różnicę, następnie wybierzcie jedną formę do wykonania.

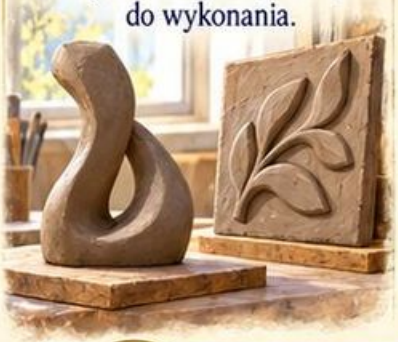

2. Działanie:
Modelujcie duże masy, połączenia i zagłębienia. Sprawdzajcie stabilność bez stawania na elementach.

3. Rozwinięcie:
Obejrzyjcie pracę z dwóch stron. Zauważcie zmianę zarysu i oświetlenia.

4. Podsumowanie:
Wykonajcie dwa szkice widoków. Wyjaśnijcie działanie jednej wypukłości, pustki lub różnicy wysokości.

Dowód uczenia się: Forma i dwa widoki pokazują rzeczywistą budowę przestrzenną, a nie jedynie narysowany cień.

Dostosuj poziom

IV–VI:
duże elementy niskiego reliefu.

VII–VIII:
świadoma różnica wysokości i zarysów.

Ponadpodstawowa:
powiązanie pustki, stabilności i drogi oglądu.

Uwaga metodyczna:
Nie każda praca z cieniem jest reliefem; musi mieć rzeczywistą różnicę wysokości.

Powiązania:
poprzednia podstawa II.3, II.6 [31002]; podstawa 2026 1.8, 2.2 [31001].

Tydzień 23

Przedmiot i funkcja

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Powiążesz kształt przedmiotu z potrzebą konkretnego użytkownika.

Materiały: Papier, ołówek, karton i taśma; projekt prostego przedmiotu, bez narzędzi tnących wymagających nadzoru.

Przebieg

1. Rozpoznanie: Wybierzcie użytkownika i jedną czynność, na przykład porządkowanie kredek. Ustalcie ograniczenie miejsca.

2. Działanie: Naszkicujcie dwa warianty. Porównajcie dostęp do zawartości, stabilność i przewidywany materiał.

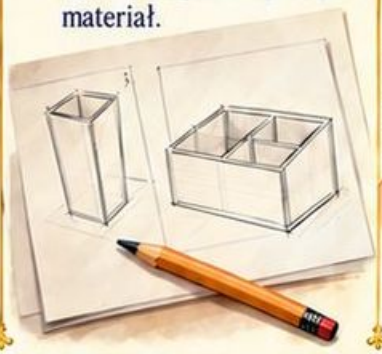

3. Rozwinięcie: Wykonajcie mały kartonowy prototyp. Sprawdźcie go w uzgodnionej sytuacji użytkowej.

4. Podsumowanie: Zapiszcie wynik testu i wprowadźcie jedną zmianę. Oddzielcie atrakcyjny wygląd od skutecznej funkcji.

Dowód uczenia się: Szkic, prototyp i notatka z testu wskazują użytkownika, funkcję, materiał oraz poprawkę.

Dostosuj poziom

IV–VI: jeden prosty organizer.

VII–VIII: porównanie dwóch rozwiązań tej samej potrzeby.

Ponadpodstawowa: uwzględnienie dostępności i ograniczeń materiałowych.

Uwaga metodyczna: Dekoracja nie rozwiąże problemu przewracającego się przedmiotu; sprawdź konstrukcję.

Powiązania: poprzednia podstawa II.4 [31002]; podstawa 2026 4.2, 4.3 [31001].

Tydzień 24

Architektura lokalna

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Opiszesz budynek przez jego funkcję, fasadę i relację z otoczeniem.

Materiały: Zdjęcie lokalnego budynku lub obserwacja z bezpiecznego miejsca, papier i ołówek.

1. **Rozpoznanie:** Ustalcie nazwę i funkcję budynku na podstawie dokumentacji. Zaznaczcie to, czego nie wiadomo.

2. **Działanie:** Naszkicujcie fasadę, zwracając uwagę na wejście, okna, podziały i proporcje.

3. **Rozwinięcie:** Dodajcie otoczenie: dojście, sąsiednią zabudowę lub zieleń. Wskażcie dwa elementy architektoniczne.

4. **Podsumowanie:** Wyjaśnijcie jedną relację formy z użytkowaniem. Odróżnijcie obserwację od przypuszczenia.

Dowód uczenia się:

Rysunek z opisem pokazuje dwa elementy budynku oraz konkretną relację z otoczeniem.

Dostosuj poziom

IV–VI: duże podziały wybranej fasady.

VII–VIII: wejście i dojście w kontekście funkcji.

Ponadpodstawowa: porównanie dokumentacji z oceną estetyki i dostępności.

Uwaga metodyczna: Nie ustalaj wieku ani autora budowli wyłącznie na podstawie wyglądu.

Powiązania: poprzednia podstawa III.1, I.1 [31002]; podstawa 2026 4.4, 4.6 [31001].

Tydzień 25

Dziedzictwo i muzeum

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Przygotujesz opis lokalnego dobra kultury i uzasadnisz potrzebę opieki nad nim.

Materiały: Dokumentacja muzealna lub lokalna, reprodukcja z opisem, papier; źródła wybiera nauczyciel.

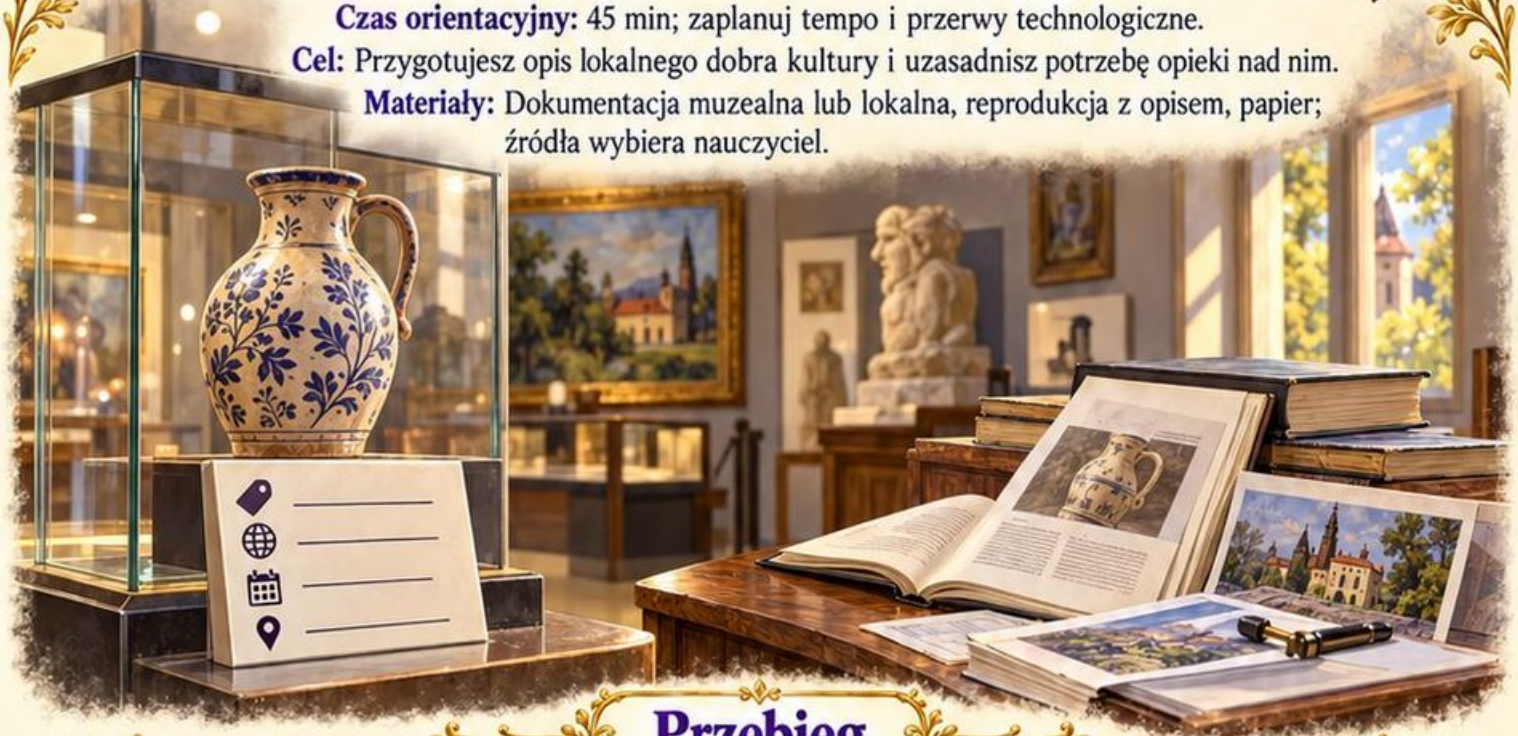

Przebieg

1. Rozpoznanie:
Wybierzcie obiekt i sprawdźcie nazwę, pochodzenie, datowanie oraz miejsce przechowywania.

2. Działanie:
Opracujcie krótką etykietę wystawy. Oddzielcie dane udokumentowane od pytań pozostających bez odpowiedzi.

3. Rozwinięcie:
Wskażcie wartość obiektu dla odbiorców i jedną odpowiednią formę opieki lub udostępniania.

4. Podsumowanie:
Przeczytajcie opisy w parach. Poprawcie informację, której nie wspiera źródło.

Dowód uczenia się: Etykieta zawiera identyfikację, źródło i uzasadnienie opieki; nie proponuje samodzielnej konserwacji zabytku.

Dostosuj poziom

IV–VI:
obiekt z najbliższego otoczenia.

VII–VIII:
różnica między pochodzeniem a miejscem przechowywania.

Ponadpodstawowa:
porównanie wartości historycznej, użytkowej i społecznej.

Uwaga metodyczna:
Nie ustalaj tradycji ani znaczenia ornamentu na podstawie samego podobieństwa.

Powiązania: poprzednia podstawa III.1, III.8 [31002]; podstawa 2026 3.1, 3.4 [31001].

Tydzień 26

Dialog ze sztuką dawną

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.
Cel: Wykorzystasz rozpoznany środek formalny sztuki dawnej we własnym pomyśle.
Materiały: Udokumentowana reprodukcja wybranego dzieła dawnego, papier, kredki; źródło zapewnia nauczyciel.

Przebieg

1. Rozpoznanie: Obejrzyjcie reprodukcję i jej opis. Wskażcie jeden środek, na przykład rytm, układ pasowy albo kontrast skali.

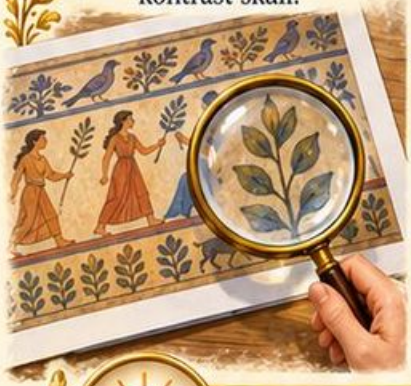

2. Działanie: Zaplanujcie własny motyw i wybierzcie element formalny do przekształcenia.

3. Rozwinięcie: Wykonajcie kompozycję bez udawania oryginalnego zabytku. Zachowajcie rozpoznawalną zasadę, zmieniając treść.

4. Podsumowanie: Dodajcie odniesienie do źródła oraz wyjaśnienie, co przejęliście i co zmieniliście.

Dowód uczenia się: Autorska praca i komentarz odróżniają inspirację formalną od kopiowania całej kompozycji.

Dostosuj poziom

IV–VI: rytm prostych motywów.

VII–VIII: porównanie zasady i przekształconej treści.

Ponadpodstawowa: granice interpretacji przy niepełnej dokumentacji.

Uwaga metodyczna: Nie traktuj wzorów różnych kultur jako zamiennych znaków o jednym znaczeniu.

Powiązania: poprzednia podstawa II.1, I.2 [31002]; podstawa 2026 3.2, 3.11 [31001].

Tydzień 27

Dialog z renesansem

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Porównasz zasadę przestrzeni lub proporcji z własnym rozwiązaniem kompozycyjnym.

Materiały: Reprodukcja dzieła renesansowego z wiarygodnym opisem, papier, ołówek i linijka.

Przebieg

1. **Rozpoznanie:**
   Wybierzcie udokumentowany przykład. Wskażcie perspektywę albo relację proporcji, którą można rzeczywiście zaobserwować.
2. **Działanie:**
   Opracujcie własny prosty motyw korzystający z tej zasady. Nie kopiujcie całego obrazu.
3. **Rozwinięcie:**
   Sprawdźcie zgodność wybranych kierunków lub stosunków wielkości. Poprawcie jeden fragment.
4. **Podsumowanie:**
   Zestawcie źródło z własnym studium. Nazwijcie wspólny mechanizm i istotną różnicę.

Dowód uczenia się:
Studium zawiera wskazany środek formalny, źródło porównania i konkretną korektę.

Dostosuj poziom

IV–VI:
proste porównanie wielkości form.

VII–VIII:
jeden punkt zbiegu w autorskim wnętrzu.

Ponadpodstawowa:
relacja zabiegu formalnego z interpretacją dzieła.

Uwaga metodyczna:
Nie każdy obraz renesansowy stosuje identyczny schemat proporcji lub perspektywy.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.4, III.6 [31002]; podstawa 2026 3.2, 1.2 [31001].

Tydzień 28

Dialog ze sztuką XIX wieku

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Powiążesz własny wybór światła, tematu lub ekspresji z przykładem XIX wieku.

Materiały: Udokumentowana reprodukcja z XIX wieku, papier, kredki lub farby; przykład dobiera nauczyciel.

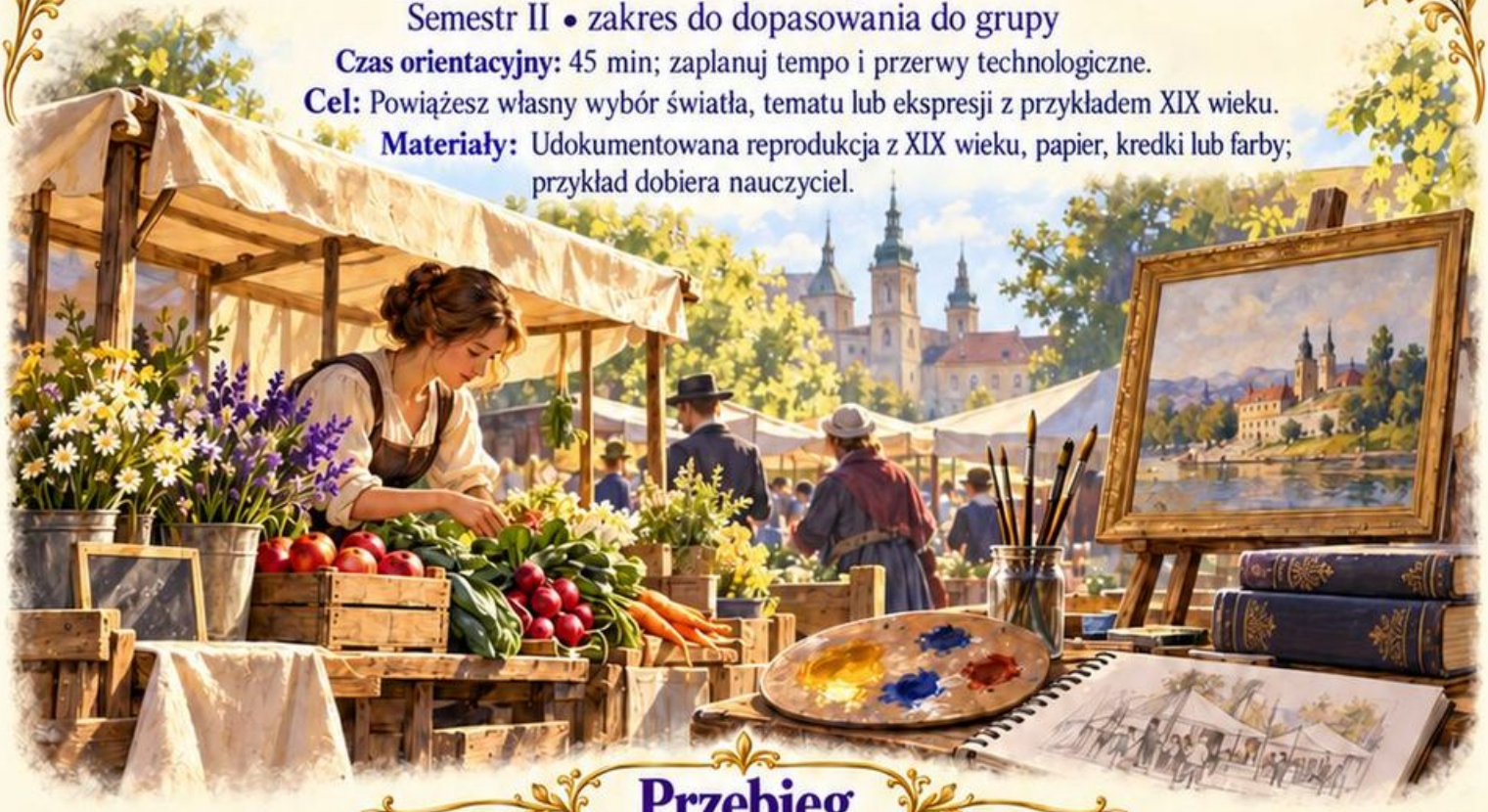

Przebieg

1 Rozpoznanie: Obejrzyjcie dzieło i dokumentację. Wybierzcie jeden problem: światło, codzienność albo ekspresję.

2 Działanie: Zaplanujcie współczesny motyw z własnego otoczenia. Zastosujcie rozpoznane rozwiązanie formalne.

3 Rozwinięcie: Porównajcie hierarchię, kolor lub gest z przykładem źródłowym. Nie sprowadzajcie całego stulecia do jednego stylu.

4 Podsumowanie: Zapiszcie wspólną cechę oraz różnicę funkcji lub tematu. Uzasadnijcie własną decyzję.

Dowód uczenia się: Praca i porównanie odwołują się do konkretnego dzieła, bez przypisywania mu wymyślonej intencji.

Dostosuj poziom

IV–VI: widoczny kierunek światła.

VII–VIII: codzienny temat i świadoma paleta.

Ponadpodstawowa: porównanie formalne z uwzględnieniem dokumentacji.

Uwaga metodyczna: Podobny kolor nie dowodzi wpływu konkretnego artysty; wyjaśnij charakter własnej inspiracji.

Powiązania: poprzednia podstawa I.3, III.6 [31002]; podstawa 2026 3.2, 1.5 [31001].

Tydzień 29

Sztuka nowoczesna i abstrakcja

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Przekształcisz obserwowany motyw według własnej zasady uproszczenia.

Materiały: Przedmiot, reprodukcja dzieła nowoczesnego z opisem, papier, ołówek i kredki; przykład wybiera nauczyciel.

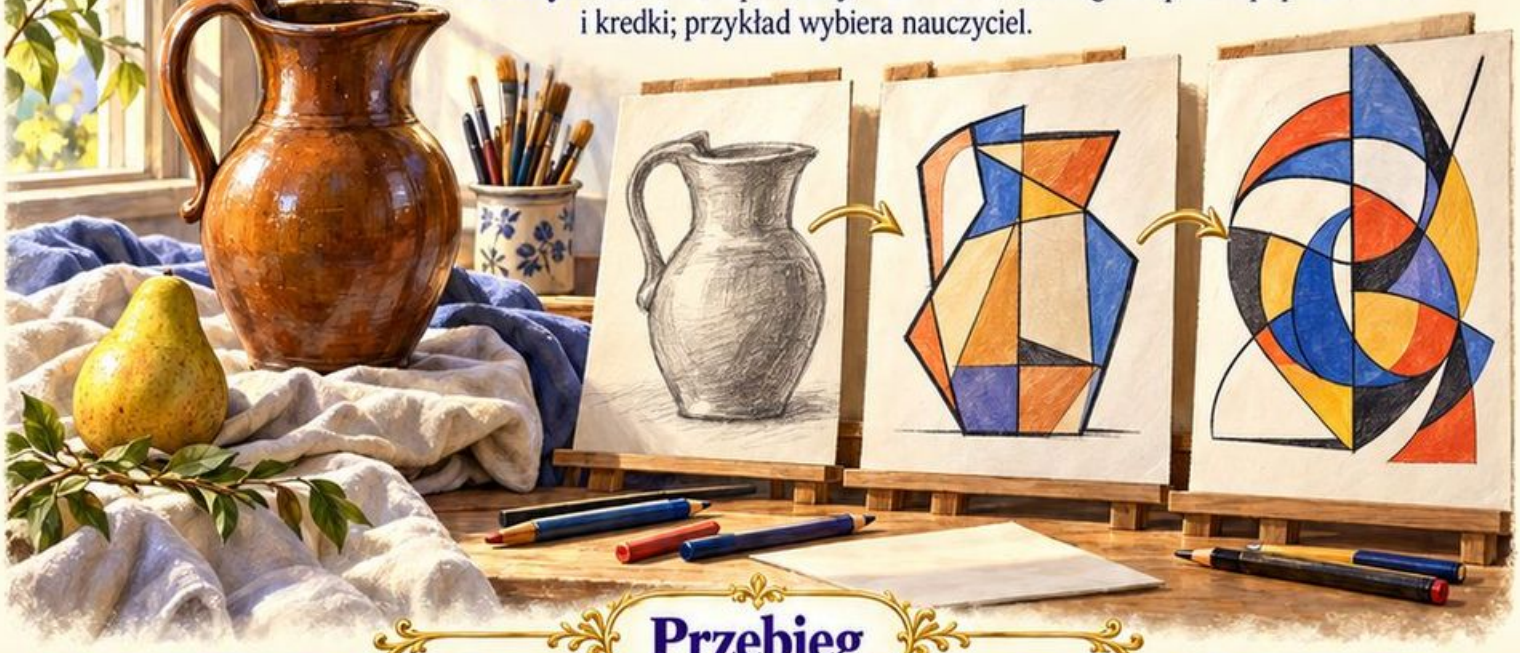

Przebieg

1. Rozpoznanie: Obejrzyjcie udokumentowany przykład sztuki nowoczesnej. Naszkicujcie własny przedmiot i jego najważniejsze relacje kształtu.

2. Działanie: W drugim polu uprośćcie wybrany element, na przykład podział powierzchni lub zarys.

3. Rozwinięcie: W trzecim rozwińcie tę samą regułę w układ bardziej abstrakcyjny. Zachowajcie związek między etapami.

4. Podsumowanie: Nazwijcie usuniętą i zachowaną informację. Porównajcie wynik z początkową zasadą.

Dowód uczenia się: Trzy etapy oraz komentarz pokazują konsekwentną transformację, zamiast trzech przypadkowych obrazów.

Dostosuj poziom

IV–VI: uproszczenie jednego zarysu.

VII–VIII: konsekwentna zamiana na figury geometryczne.

Ponadpodstawowa: świadoma relacja abstrakcji i rozpoznawalności.

Uwaga metodyczna: Abstrakcja nie musi oznaczać braku reguły ani niedokończonego przedstawienia.

Powiązania: poprzednia podstawa I.6, II.1 [31002]; podstawa 2026 1.2, 2.4 [31001].

Tydzień 30

Sztuka współczesna i instalacja

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zaprojektujesz instalację uwzględniającą miejsce i drogę oglądania.

Materiały: Papier, karton, taśma i szkic przestrzeni; montaż tylko w miejscu uzgodnionym z nauczycielem.

Przebieg

1. **Rozpoznanie:**
   Wybierzcie miejsce i zamierzoną zmianę odbioru, na przykład dostrzeżenie pustego narożnika.
2. **Działanie:**
   Naszkicujcie układ elementów oraz punkt wejścia odbiorcy.
   Nie blokujcie drzwi ani przejść.
3. **Rozwinięcie:**
   Zbudujcie małą makietę.
   Obejrzyjcie ją z dwóch stron i porównajcie widoki.
4. **Podsumowanie:**
   Zaplanujcie mocowanie, sprawdzenie stabilności oraz demontaż.
   Zapiszcie związek formy z miejscem.

Widok z przodu

Widok z tyłu

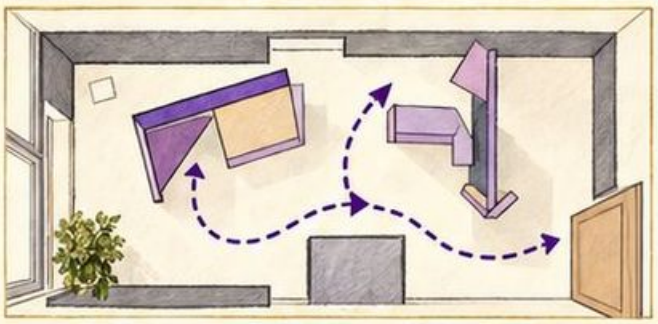

Szkic przestrzeni z zaznaczoną drogą oglądania

Dowód uczenia się: Makieta i schemat wyjaśniają intencję, relację z otoczeniem oraz zachowaną drogę przejścia.

Dostosuj poziom

IV–VI:
makieta na stole.

VII–VIII:
porównanie dwóch punktów widzenia.

Ponadpodstawowa:
analiza wpływu miejsca i decyzji odbiorcy.

Uwaga metodyczna:
Nie utożsamiaj instalacji z dowolnym nagromadzeniem przedmiotów; określ relację z przestrzenią.

Powiązania:
poprzednia podstawa I.1, II.3 [31002]; podstawa 2026 1.11, 1.13 [31001].

Tydzień 31

Plakat i komunikacja

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zaprojektujesz plakat z czytelną hierarchią informacji.

Materiały: Papier, kredki lub program graficzny; własny tekst o fikcyjnym wydarzeniu klasowym.

Przebieg

1. Rozpoznanie: Ustalcie odbiorcę i najważniejszy komunikat. Zapiszcie co, kiedy i gdzie ma się wydarzyć.

2. Działanie: Przygotujcie dwa małe układy. Porównajcie wielkość tytułu, kontrast i kolejność informacji.

3. Rozwinięcie: Wykonajcie wybraną wersję. Przetestujcie odczyt z uzgodnionej odległości bez wcześniejszego objaśniania.

4. Podsumowanie: Zapiszcie, czego odbiorca nie odczytał. Poprawcie jeden element i ponówcie próbę.

Dowód uczenia się: Plakat i zapis testu pokazują zgodność hierarchii z potrzebą odbiorcy oraz konkretną poprawkę.

Dostosuj poziom

IV–VI: krótki komunikat i jedna ilustracja.

VII–VIII: porównanie dwóch hierarchii.

Ponadpodstawowa: uwzględnienie formatu, medium i dostępności odczytu.

Uwaga metodyczna: Dekoracyjne litery nie zastąpią czytelnego tytułu i danych wydarzenia.

Powiązania: poprzednia podstawa II.4 [31002]; podstawa 2026 4.1, 3.3 [31001].

Tydzień 32

Muzyka i kompozycja wizualna

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.
Cel: Utworzysz zapis graficzny z objaśnioną relacją obrazu i dźwięku.
Materiały: Krótkie nagranie wybrane przez nauczyciela albo własne dźwięki, papier i kredki.

Przebieg

1. Rozpoznanie: Wysłuchajcie krótkiego fragmentu na wygodnym poziomie głośności. Wybierzcie trzy obserwowalne cechy dźwięku.

2. Działanie: Uzgodnijcie znaki odnoszące się na przykład do długości, głośności i przerwy.

3. Rozwinięcie: Zbudujcie zapis w kolejności czasu. Dodajcie legendę, która pozwala odczytać umowne relacje.

4. Podsumowanie: Porównajcie zapis z ponownym odsłuchem. Wyjaśnijcie jedną decyzję kompozycyjną.

Dowód uczenia się: Partytura graficzna ma trzy objaśnione relacje i kierunek czasu; nie udaje dokładnego zapisu nutowego.

Dostosuj poziom

IV–VI: dźwięk długi, krótki i cisza.

VII–VIII: dwie warstwy według wspólnej legendy.

Ponadpodstawowa: analiza granic przekładu między mediami.

Uwaga metodyczna: Kolor nie ma jednego obowiązkowego odpowiednika dźwiękowego; podaj własną konwencję.

Powiązania: poprzednia podstawa II.2, II.5 [31002]; podstawa 2026 1.14, 1.13 [31001].

Tydzień 33

Teatr: scenografia i światło

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Porównasz dwa rozwiązania oświetlenia tej samej małej scenografii.

Materiały: Karton, papier, taśma, latarka LED; bez świec, gorących lamp i instalacji elektrycznych wykonywanych przez uczniów.

Przebieg

1. **Rozpoznanie:** Ustalcie fikcyjną sytuację sceniczną. Zbudujcie makietę z prostych stabilnych form.
2. **Działanie:** Oświetlcie ją z jednego kierunku i obejrzyjcie powstałe cienie.
3. **Rozwinięcie:** Zmieńcie kierunek światła przy zachowaniu scenografii. Zarejestrujcie drugi widok szkicem albo zdjęciem.
4. **Podsumowanie:** Porównajcie widoczność i nastrój. Wyjaśnijcie, która relacja światła z formą wspiera scenę.

Dowód uczenia się: Dwa widoki tej samej makiety pokazują skutek zmiany oświetlenia oraz uzasadnienie decyzji.

Dostosuj poziom

IV–VI: jedna przeszkoda i dwa kierunki światła.

VII–VIII: relacja cienia i planu sceny.

Ponadpodstawowa: porównanie czytelności działania i intencji inscenizacyjnej.

Uwaga metodyczna: Nie zmieniaj jednocześnie układu form i światła, jeśli porównujesz wpływ samego oświetlenia.

Powiązania: poprzednia podstawa II.4, II.5 [31002]; podstawa 2026 1.13, 2.4 [31001].

Tydzień 34

Taniec: gest i zapis wizualny

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zapiszesz krótką sekwencję gestów czytelną dla drugiej osoby.

Materiały: Papier i ołówek; miejsce do swobodnego ruchu, wariant siedzący albo rysunkowy do wyboru.

Przebieg

1. Rozpoznanie:
Wybierzcie trzy wygodne gesty bez kontaktu z innymi osobami. Ustalcie początek i koniec sekwencji.

2. Działanie:
Połączcie gesty w krótką kolejność. Dobierzcie symbole kierunku, czasu albo zatrzymania.

3. Rozwinięcie:
Dodajcie legendę. Poproście drugą osobę o odczyt przez ruch, gest dłoni lub wskazanie na rysunku.

4. Podsumowanie:
Porównajcie odczyt z intencją i poprawcie jeden znak. Każdy może przerwać działanie.

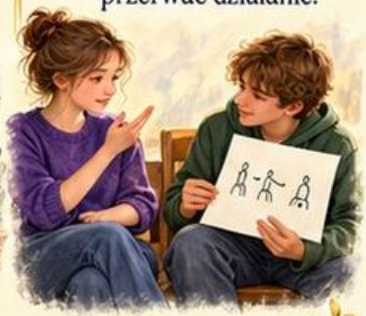

Dowód uczenia się: Zapis i wynik odczytu pokazują kolejność gestów oraz sprawdzoną funkcję legendy.

Dostosuj poziom

IV–VI:
trzy gesty dłoni.

VII–VIII:
zmiana kierunku lub czasu przy stałej kolejności.

Ponadpodstawowa:
porównanie interpretacji tego samego zapisu.

Uwaga metodyczna:
Nie oceniaj zakresu ruchu ani sprawności ciała zamiast czytelności decyzji artystycznej.

Powiązania:
poprzednia podstawa II.5 [31002]; podstawa 2026 1.13, 1.7 [31001].

Tydzień 35

Projekt zintegrowany i wystawa

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 90 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Zaplanujesz wspólną wystawę łączącą prace z wybranym dodatkowym medium.

Materiały: Własne prace, kartonowe etykiety, plan sali; dźwięk lub działanie ruchowe tylko jako uzgodniony wybór.

Przebieg

1. Rozpoznanie: Wybierzcie temat wystawy i prace wspierające wspólną myśl. Ustalcie odbiorców.

2. Działanie: Rozdzielcie zadania: wybór, opis, montaż i oprowadzanie. Zaplanujcie czytelną drogę bez blokowania przejść.

3. Rozwinięcie: Dodajcie jeden uzasadniony związek z dźwiękiem, ruchem lub opowieścią. Sprawdźcie, czy nie utrudnia odbioru prac.

4. Podsumowanie: Przeprowadźcie próbne oprowadzanie. Poprawcie układ albo opis na podstawie konkretnej uwagi.

Dowód uczenia się: Plan, podział zadań i próba oprowadzania dokumentują współpracę oraz związek mediów.

Dostosuj poziom

IV–VI: mała galeria przy stoliku.

VII–VIII: tematyczna kolejność oglądania.

Ponadpodstawowa: decyzje kuratorskie i dostępność różnych sposobów odbioru.

Uwaga metodyczna: Dodatkowe medium powinno rozwijać temat, a nie zagłuszać obrazy lub blokować udział.

Powiązania: poprzednia podstawa II.5, III.8 [31002]; podstawa 2026 1.13, 3.8 [31001].

Tydzień 36

Prezentacja i samoocena

Semestr II • zakres do dopasowania do grupy

Czas orientacyjny: 45 min; zaplanuj tempo i przerwy technologiczne.

Cel: Uzasadnisz dwie decyzje artystyczne i wybierzesz następny cel uczenia się.

Materiały: Wybrana własna praca, wcześniejsza wersja lub notatka procesu, papier i ołówek.

Przebieg

1. **Rozpoznanie:**
Przygotujcie krótką prezentację: zamiar, dwa konkretne rozwiązania i ich widoczny skutek.

2. **Działanie:**
Pokażcie odpowiednie fragmenty pracy. Można wybrać prezentację ustną, opis albo rozmowę indywidualną.

3. **Rozwinięcie:**
Wysłuchajcie jednej informacji zwrotnej o pracy. Oddzielcie obserwację od preferencji odbiorcy.

4. **Podsumowanie:**
Zdecydujcie, którą uwagę wykorzystacie. Zapiszcie następny cel i sposób sprawdzenia postępu.

Dowód uczenia się:
Samoocena zawiera dowody dwóch decyzji, odniesienie do informacji zwrotnej oraz wykonalny kolejny cel.

Dostosuj poziom

IV–VI:
wskazanie fragmentów zamiast długiej wypowiedzi.

VII–VIII:
porównanie intencji i odbioru.

Ponadpodstawowa:
argumentacja decyzji oraz kryterium dalszego rozwoju.

Uwaga metodyczna:
Ocena pracy nie jest oceną wartości osoby; oprzyj komentarz na konkretnych działaniach.

Powiązania:
poprzednia podstawa II.1, III.8 [31002]; podstawa 2026 3.8, 3.9 [31001].

Jak czytać powiązania

Dwa porządki odsyłaczy

Poprzednia podstawa [31002]

Cyfra rzymska oznacza dział, a arabska punkt wymagania szczegółowego. Przykład I.4 prowadzi do zagadnień przestrzeni i światłocienia.

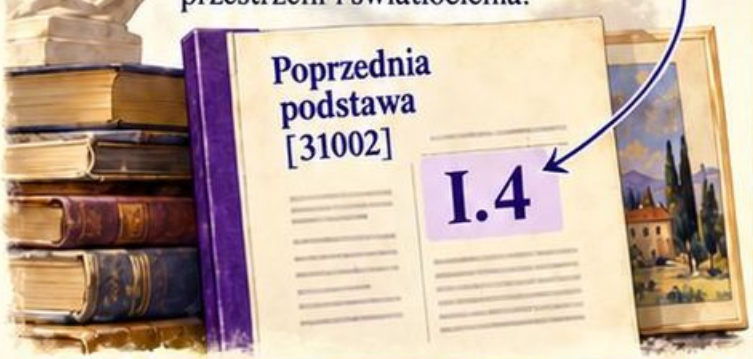

Podstawa 2026 [31001]

Pierwsza liczba oznacza dział, druga punkt listy głównej. Przykład 3.5 dotyczy opisu dzieła językiem plastycznym.

Co pokazuje kod?

Wskazuje możliwe powiązanie zadania z wymaganiem. Nie dowodzi, że jedno ćwiczenie realizuje cały punkt lub cały program.

Jak sprawdzić własny plan?

Otwórz właściwy dokument i zaznacz wymagania zrealizowane, rozwijane i jeszcze nieobjęte. Dopisz brakujące zadania, doświadczenia oraz terminy.

Wymagania do wyboru

W podstawie 2026 wybierz przynajmniej jedno wymaganie z listy do wyboru w każdym dziale. Nie myl tej numeracji z listą główną. [31001]

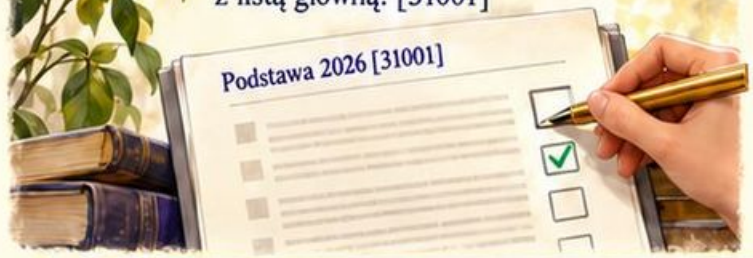

Doświadczenia edukacyjne

W podstawie 2026 wybierz z klasą co najmniej dwa doświadczenia edukacyjne w roku. Sam temat wystawy nie zastępuje faktycznej realizacji. [31001]

Przykład pracy nauczyciela

Temat 35 może wspierać wspólny projekt i wystawę, jeśli klasa rzeczywiście je przeprowadzi i omówi; zachowaj dowód procesu.

Źródła i zakres opracowania

Stan sprawdzenia: 29.10.2026

1 [31001] Podstawa 2026

Rozporządzenie Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r., Dz.U. 2026 poz. 378: § 4 oraz załącznik nr 2, część Plastyka.

Źródło urzędowe: **api.sejm.gov.pl**

2 [31002] Poprzednia podstawa

Zintegrowana Platforma Edukacyjna: Plastyka, szkoła podstawowa IV–VIII, strona oznaczona jako rok szkolny 2025/2026.

Serwis: **zpe.gov.pl**

3 [31003] Harmonogram zmian

Ministerstwo Edukacji Narodowej, komunikat z 12.03.2026 o podpisaniu nowych podstaw i zmianach ramowych planów nauczania.

Serwis: **gov.pl/web/edukacja**

Pełne adresy i zastosowanie

Bibliografia-Plan-Roczny.html zawiera dokładne odnośniki, opis zastosowania oraz numery stron. Przechowuj plik obok tego PDF.

Autorskie propozycje

Cele, czasy, scenariusze i warianty są propozycjami metodycznymi. Nie stanowią urzędowego programu ani potwierdzenia pełnego pokrycia wymagań.
Ilustracje przedstawiają autorskie przykłady dydaktyczne. Nie zastępują dokumentacji rzeczywistych dzieł ani reprodukcji przygotowanych do analizy.

Zapis własnej decyzji

Przed zastosowaniem wybierz podstawę, klasę, czas, materiały i wymagane doświadczenia; po lekcji zanotuj dowód uczenia się oraz potrzebną zmianę.